

ODPADOVÉ FÓRUM

WASTE MANAGEMENT FORUM

CENA 98 Kč

2012 **9**

Rozhovor:
Tomáš Úlehla

Reportáž:
Transform a. s.

Téma měsíce:
Předcházení vzniku odpadů

Polemika:
**Společenská odpovědnost
odpadářských firem**

*Není
nad švédskou
kvalitu*

Ekoprav s.r.o.
LISOVACÍ TECHNIKA NA ODPADY
tel : 00420 283 891 690

ODPADOVÉ FÓRUM

WASTE MANAGEMENT FORUM
Odborný měsíčník o odpadech
a druhotných surovinách
Specialised monthly journal
on waste and secondary materials
ČESTNÝ ČLEN ČESKÉ ASOCIACE
ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ
ČLEN SDRUŽENÍ VEŘEJNĚ
PROSPĚŠNÝCH SLUŽEB
Časopis je na Seznamu
recenzovaných neimpaktovaných
periodik vydávaných v ČR

Ročník 13
Číslo 9/2012

Vydavatel
CEMC

České ekologické manažerské centrum
IČO: 45249741

www.cemc.cz

Adresa redakce

28. pluku 25, 101 00 Praha 10

Fax: 274 775 869

E-mail: forum@cemc.cz

www.odpadoveforum.cz

Šéfredaktorka

Mgr. Lucie Jedličková, DiS

Telefon: 274 784 067

Odborný redaktor

Ing. Ondřej Procházka, CSc.

Telefon: 274 784 448

Redakční rada

Ing. Vladimír Blažiček,

Ing. Elena Bodíková, Ph.D.,

Ing. Jiří Dostál, Ing. Erik Geuss, Ph.D.,

prof. Dr. Jiří Hřebíček,

Ing. František Kostelník,

Doc. RNDr. Jana Kotovcová, Ph.D.,

Ing. Pavlína Kulhánková,

prof. Ing. Mečislav Kuraš, CSc.,

Ing. Jaromír Manhart,

JUDr. Ing. Petr Měchura,

prof. Ing. Karel Obroučka, CSc.,

Ing. Emil Polívka, Ing. Dagmar Sirotková,

Ing. Zdeněk Skoumal,

Ing. Jan Slavík, Ph.D.,

Ing. Ladislav Špaček, CSc.,

Ing. Miloš Štastný, Mgr. Tomáš Ulehla

PŘEDPLATNÉ A EXPEDICE
DUPRESS

Podolská 110, 147 00 Praha 4

Telefon: 241 433 396

e-mail: dupress@seznam.cz

Cena jednotlivého čísla 98 Kč

Roční předplatné 980 Kč

Předplatné a distribuce v SR

Mediaprint-Kapa Pressegrasso, a. s.

oddelenie inej formy predaja

Vajnorská 137, P.O.Box 183

830 00 Bratislava 3

Tel.: 00421/2/44 45 88 21,

44 44 27 73, 44 45 88 16

Fax: 00421/2/44 45 88 19

E-mail: predplatne@abomkapa.sk

Cena jednotlivého čísla 3,79 €
Roční předplatné 39,84 €

DTP

Petr Martin

Tisk

Kavka Print, a. s.

Point Park Prague D8, Hála DCOS

Ke Zdibsku 620, PSČ 250 67

PŘÍJEM OBJEDNÁVEK
I PODKLADŮ INZERCE
JE V REDAKCI

Za věcnou správnost příspěvku ručí autoři.

Nevyžádané příspěvky se nevracejí.

Jakékoli užití celku nebo části časopisu

rozmnožováním je bez písemného

souhlasu vydavatele zakázáno.

ISSN 1212-7779

MK ČR E 8344

Rukopisy do sazby 27. 8. 2012

Vychází 29. 8. 2012

facebook

Připomenutí ZMĚNY SÍDLA REDAKCE

V minulém čísle jsme informovali o tom, že redakce tohoto časopisu přesídlila na novou adresu **28. pluku 25 v Praze 10, PSČ je 10100**. Že nově sídlíme hned vedle Justičního areálu Na Míčáncích a také kousek od Ministerstva životního prostředí. Zde jen připomí-

náme, kdyby nás chtěl někdo navštívit nebo nám napsat. Opakujeme, návštěvy přinášející dobré zprávy jsou v redakci vítány a taková návštěva neodejde s prázdnou!

Telefonické i elektronické spojení zůstalo beze změny.

Symposium ODPADOVÉ FÓRUM 2013

Připomínáme již ohlášený termín **8. ročníku česko-slovenského symposia Výsledky výzkumu a vývoje pro odpadové hospodářství ODPADOVÉ FÓRUM 2013**, kterým je 17. až 19. duben 2013. Místo konání se nemění, je jím hotel Dlouhé stráně v Koutech nad Desnou v Jeseníkách.

Termín pro přihlášky příspěvků je 15. 1.

Předběžný program by měl být zveřejněn v polovině února.

Termín pro zaslání textů příspěvků do sborníku je 15. března.

Termín pro přihlášky účasti a objednávky služeb (ubytování a stravy) je 31. 3. 2013.

Z redakce WASTE FORUM

V průběhu září bude na www.wasteforum.cz vyvěšeno letošní již třetí číslo **elektronického recenzovaného časopisu WASTE FORUM**. Do jeho uzávěrky bylo přijato celkem 10 příspěvků, recenzním řízením jich úspěšně prošlo 8.

Redakční uzávěrka dalšího čísla je 8. října.

WASTE FORUM vychází 4x do roka a čísla (aktuální i všechna archivní od začátku jeho vydávání v roce 2008) jsou volně k dispozici na www.wasteforum.cz.

Změna v edičním plánu

Připomínáme již ohlášenou změnu hlavního tématu listopadového čísla, kterým bude **PAPÍR A TISKOVINY**. Odbornou náplň tématu připravujeme ve spolupráci s redakcí časopisu Papír a celulóza.

Vzhledem k plánovaným dovoleným v redakci **došlo rovněž k posunu redakční uzávěrky na 20. září**. Ostatní redakční termíny zůstávají beze změny, tj. inzertní uzávěrka je 11. října a číslo vyjde 31. října

Veletř FOR WASTE se blíží

Veletř **FOR WASTE** zaměřený na **nakládání s odpady, recyklaci, průmyslovou a komunální ekologii** proběhne již ve dnech **18. – 22. září 2012** v PVA EXPO PRAHA v Letňanech. FOR WASTE je součástí veletrhu FOR ARCH, který se bude zabývat především tématem nízkoenergetického stavění.

Nově připravovaný zákon o odpadech bude obsahovat povinnost pro obce třídit bioodpady. Financování odděleného sběru bioodpadů lze realizovat z úspor, které přinese snížení nákladů na odstranění směšného komunálního odpadu. V rámci doprovodného programu veletrhu bude občanské sdružení **Ekodomov** v pátek 21. 9. 2012 od **10:30** hodin prezentovat svůj projekt [Kompostuj.cz](http://kompostuj.cz) a první výsledky vyplývající z benchmarkingu obcí zaměřeného na bioodpady přednáškou „**Srovnání efektivity odpadového hospodářství v obcích se zaměřením na úspory plynoucí z odděleného sběru bioodpadů**“.

Pro usnadnění hledání příkladů dobré praxe připravil Ekodomov pro obce dotazník, který je přístupný z www.kompostuj.cz/zapojte-se. Vyplněním a odesláním dotazníku obce **získají zdarma elektronickou vstupenku na veletř FOR WASTE**.

Dále se v rámci doprovodného programu uskuteční tradiční seminář Odpady nejen stavební, jejich recyklace, užití a likvidace. Bude se konat v úterý 18. 9. od 10,30 hod. a jeho organizátorem je společnost BUILD INFO. Vzhledem k souběžnému konání veletrhu FOR WASTE a FOR ARCH je toto téma zvláště vděčné.

Bližší informace k veletrhu FOR WASTE naleznete na: www.forwaste.cz.

Z tiskových podkladů pořadatele připravil (op)

Časopis ODPADOVÉ FÓRUM je mediálním partnerem akcí:

FOR WASTE

7. Mezinárodní veletř nakládání s odpady, recyklace, průmyslové a komunální ekologie
18. – 22. 9. 2012 Praha

Biologicky rozložitelné odpady

Konference
19. – 21. 9. 2012
Náměstí nad Oslavou

Obsah

POLEMIKA

- 4 Společenská odpovědnost odpadářských firem

ROZHOVOR

- 6 Strach před cílovou páskou
Rozhovor s poslancem Tomášem Úlehlou

REPORTÁŽ

- 9 Nespojte naše výrobky s petkami!
Lucie Jedličková

TÉMA MĚSÍCE

Předcházení vzniku odpadů

- 10 Ministerstvo si neví rady, neziskovky ano!
Redakce
- 10 K plánu prevence vzniku komunálních odpadů
Ivo Kropáček
- 12 Příprava programu předcházení vzniku odpadu Slovenskej republiky
Viera Šimkovicová
- 14 Projekt CERREC: Staré věci, nové použití, skvělá budoucnost
Leona Šimková
- 15 EU k opětovnému využití
(op)
- 16 B+B: Belgie a Británie – příklady, že opětovné použití může úspěšně fungovat
Leona Šimková
- 18 STOP plýtvání potravinami. Co jsou a jak fungují potravinové banky
Ilja Hradecký
- 20 Prevence plýtvání potravinami pomůže potřebným
Věra Doušová
- 20 Data na obalech potravin
(lj, op)
- 21 Množství rozdaných potravin roste
Irena Mrázková
- 22 Nevíte si rady s textilním odpadem ve vaší obci?
Lenka Wienerová
- 23 Textil čtyřikrát jinak
(lj), Aleš Peka, Lenka Jachninová
- 24 Využití a přepracování použitého textilu – z dopisu čtenářky
Alena Teplická
- 25 Opětovné využití zpětně odebraných elektrozařízení.
Výsledky průzkumu praktické stránky realizovatelnosti
Tereza Ulverová

ŘÍZENÍ

- 26 Hodnocení rizik ekologické újmy
Zuzana Stehlíková, Jitka Kluzová
- 27 Máte již zpracované hodnocení rizik ekologické újmy?
Komerční sdělení TÜV SÜD Czech, s. r. o.
- 28 Aby vám ekologická újma nezpůsobila újmu finanční ani psychickou
Komerční sdělení AMEC, s. r. o.

POD LUPOU SOUDNÍHO ZNALCE

- 30 Vytěžené zeminy
Michael Barchánek

SMETÍ

- 32 Co vypadlo z popelnice

SERVIS

- 29 Odpad, pojem to velice relativní
Opadářské kukátko tentokrát se Zdeňkem Čížkem
- 31 OBALOVÝ KONGRES a soutěž
OBAL ROKU 2012
- 34 Resumé

FOTO NA TITULNÍ STRANĚ
FOTOBANKA 123RF

Dvoji tvář charity

Obnošený textil u nás živí hned několik firem (dočtete se o nich uvnitř čísla). Některé jej třídí, jiné rovnou prodávají – to je věcí podnikatelského záměru. Pozoruhodné však je, jak se vůči sobě vymezují ve věci spolupráce s charitou. Jakoby to snad byla nějaká povinnost, jejíž neplnění je společenskou sebevraždou.

Konkrétně to vypadá tak, že pomyslnou jedničkou je Diakonie Broumov, která zaměstnává, šatí a ubytovává bezdomovce. V Potexu jsou zase toho názoru, že charitativní organizace ocení nejvíce peníze a podporují určitým procentem ze svého zisku slepecké pejsky. To je samozřejmě skvělé! Pak je tady ale například společnost Revenge, která charitu ve svém konceptu nemá. To však rozhodně neznamená, že se na ni máme koukat skrze prsty.

Charita je bohužel věcí, ale také prapodivným vyděračským nástrojem. V tomto čísle totiž najdete také článek o tom, jak nesmyslná darovací daň brání tomu, aby se dostalo potřebným více potravin. Proč má člověk sypat peníze do krabice s fotkou hladovějícího černouška, když jen pár vrtáků nedomyslelo legislativu?

Takové přenášení odpovědnosti na občany v pořádku není. Pokud chcete podpořit dobrou věc, nejprve pořádně prozkoumejte, kdo natahuje ruku po vašem výtěžku. Pokud je to ale možné, zprostředkovatele jednoduše vynechte. Že podporuje dětské domovy a rádi byste také pomohli? Tak se ho zeptejte, o které jde, a dárek tam přinese sami.

Lucie Jedličková

Společenská odpovědnost v odpadářských firmách

Společenská odpovědnost firem (ang. Corporate Social Responsibility – CSR) – je to jen laciné šidítka nebo smysluplná věc? Proč převládají líbivé alternativy? Není lepší soustředit se na práci namísto oblékání komínu do šatiček? Na pracovní snídani Business Leaders Fora však zaznělo pár příspěvků, nad kterými ani skeptik nemá ruku. Zeptali jsme se povoláních osob a odpadářských předáků.

Zájem o repasované mobily slábne

ASEKOL už ze své podstaty stojí stále jednou nohou ve vodách společenské odpovědnosti firem i občanů. Navíc je pro nás CSR přirozeností i proto, že se přední výrobci elektroniky, kteří jsou našimi zřizovateli, rekrutují z řad velkých nadnárodních firem, pro něž je CSR nedílnou součástí a každodenní povinností. Z vlastních zkušeností pak mohou svědomitě potvrdit, že CSR je rozhodně smysluplnou činností, která pomáhá, přináší radost, a dokáže vykouzlit úsměvy na mnoha tvářích. Rádi bychom na tyto aktivity vkládali i více finančních prostředků, ale těch nám bohužel již nezbývá. Proto se snažíme vytvářet takové projekty, které mohou být užitečné i bez větších finančních prostředků.

Platí to především pro projekt *Věnuj mobil*, který byl dlouhou dobu naším hlavním CSR pilířem. V něm ASEKOL předává dětem z dětských domovů repasované mobilní telefony, které jsme vybrali od veřejnosti.

Přesto se v současnosti setkáváme s tím, že zájem z dětských domovů o re-

pasované mobilní telefony slábne. Jsou totiž terčem mnoha jiných organizací, které jim poskytují třeba i modernější a dražší přístroje. Budoucnost tak vidíme v obdobném projektu *Věnuj počítač*, který jsme spustili vloni. Počítač je v tuto chvíli žádanější a užitečnější komoditou, která tolik nepodléhá módním trendům jako mobilní telefon.

*Ing. Karel Krejsa
ASEKOL s. r. o.
krejsa@asekol.cz*

Zaměstnanci jsou u nás na prvním místě

Společenská odpovědnost firem (CSR) by se určitě neměla lacině zneužívat k propagaci firmy. Na druhou stranu je ovšem zcela legitimní, když se o dobrých věcech více mluví. Za společenskou odpovědnost by se však nemělo považovat pouze dárcovství či sponzoring. Často se uvádí pořadí největších filantropů a jejich CSR.

Na prvním místě by měli být zaměstnanci a lidé z blízkého i vzdáleného okolí podniku či jakékoliv organizace. Kvalitní pracovní prostředí a důraz na bezpečnost a ochranu zdraví při práci vlastních zaměstnanců i ostatních firem v regionu bych dvakrát či vícekrát podtrhl. S tím jde ruku v ruce ochrana životního prostředí.

Ekologické chování je velmi důležité, ať jde o velkou společnost či malou firmičku jakéhokoliv druhu. Třídění odpadů či neplýtvání zdroji je na každém z nás – musíme začít sami u sebe. Organizace může k tomuto také vychovávat – u nás v Kovohutích je to ještě umocněno zaměřením činnosti a recyklačními aktivitami – to musí na každého působit. Vidíme každý den, co se třídí, recykluje, zpracovává – co se z toho dělá a jak to může být užitečné.

Hlavním programem firmy je materiálové využití odpadů s obsahem olova a jiných barevných a drahých kovů. Loni společnost přijala, resp. recyklovala přes 71 000 t odpadů, vč. pomocných surovin, nebo zpětně odebraných výrobků jako jsou autobaterie či vybraná elektrozařízení. Převážná většina je zařazena mezi nebezpečné odpady, z nichž největší podíl tvoří vyřazené olovené baterie nebo jejich části.

Kovohutě poskytují ekologickou službu občanům i firmám, a to 24 hodin denně a 7 dní v týdnu.

Při pohledu zpátky zjistíme, že se celkové emise např. u olova snížily z někdejších cca 630 tun na dnešních 100 – 300 kg za rok. Taktéž pozitivně vnímám snahu soukromého subjektu co nejdříve zlikvidovat staré ekologické zátěže. V neposlední řadě musím vyzdvihnout etické chování ke všem obchodním a dalším partnerům – velmi důležitá je vzájemná důvěra.

*Ing. Miroslav Jarolímek
Kovohutě Příbram nástupnická, a. s.
mjarolimek@kovob.cz*

Společenská odpovědnost z vás dělá atraktivní obchodní partnery

V jednom seriálu o bydlení řekl modelář jednu zajímavou větu, která mi přišla hrozně snobská, ale jejíž význam se mi mnohokrát potvrdil. Řekl: „*Když se musíte ptát, kolik ten stůl stojí, tak na něj pravděpodobně nemáte*“. Ráda bych toto přirovnání použila i k tématu společenské odpovědnosti firem. Pokud se totiž musíte nechávat přesvědčovat, abyste se dali na cestu společensky odpovědné firmy, tak na tuto cestu ještě nejste připraveni. Otázka nezní, zda vůbec, ale kdy a jak?

V obchodním světě jsou to hlavně obchodní řetězce, silné firmy či korporace, které rozhodují o tom, s kým budou spolupracovat a komu dovolí vstoupit do jejich řetězce a zastřešit se jejich jménem. Stále více se klade důraz na to, aby byly dnešní firmy ekonomicky zdravé, zajímaly se aktivně o dopady svých činností na životní prostředí a dbaly

Interaktivní formulář

pro snadné a rychlé
základní hodnocení rizik
ekologické újmy

750 Kč

www.envigroup.cz

dobrých mravů ve vztahu ke svým zákazníkům i zaměstnancům. A pokud toto všechno můžete prokázat, pak jistě budete pokládáni za atraktivní a důvěryhodné obchodní partnery. Není podstatné, v jaké oblasti vaše firma podniká. Je jen na vás, jak se chcete v obchodním světě sami prezentovat.

Ing. Renata Mládková
3win Consulting, spol. s r. o.
mladkova@3win.cz

Standard GRI – nejvyužívanější strategie

Světově nejvyužívanější komplexní komunikační strategií, která je založena na datech nefinančního reportingu, je Standard GRI – Standard Global Reporting Initiative. Nestojí na marketingových nástrojích a obvyklých nástrojích public relations. Základem je vzájemná znalost firmy a stakeholderů a vysoce profesionální reporting vlivů, přínosů a vývoje dotčených oblastí, tedy dat, která v sociální a environmentální oblasti výrazně překračují oblast údajů ve výročních zprávách a marketingových šetřeních. Jde o roční zprávu o udržitelném rozvoji či společenské odpovědnosti.

Nefinanční reporting podle standardu GRI sleduje primární motiv podnikání – dosahování zisku, a nabízí návod k získání konkurenční výhody. Výrazně přispěje k identifikaci nefinančních rizik, srozumitelnosti a transparentnosti. Ušetří čas při shromažďování potřebných informací o firmě v případě aktuální potřeby, oddělí veřejné informace od obchodního tajemství a rámcově ošetří komunikační rizika. GRI je určen pro firmy, které chtějí dlouhodobě působit na trhu a chovat se příkladně ke svému okolí. Investory na burzách v západní Evropě a Americe je vyžadován.

VIAALTA® Vaše rizika na naši hlavu

- zpracování hodnocení rizika ekologické újmy dle zákona č. 167/2008 Sb.
- implementace norem řady ISO 14001
- ekologické poradenství

Ing. Milena Shejbalová, tel.: 732 356 268
Ing. Jiří Jalovecký, Ph.D., tel.: 602 723 849
<http://www.via-alta.cz>, info@via-alta.cz

Protože většina odvětví potřebuje pro svou podnikatelskou činnost souhlas více zájmových skupin, než je zájem zákazníků a soulad s legislativou, patří nefinanční reporting mezi klíčové nástroje pro komunikaci nejen se zákazníky, ale i zaměstnanci, akcionáři, odbornou veřejností, státní správou či médií.

Mgr. Stanislav Kužel
Nezávislý konzultant GRI
stanislav.kuzel@smart-report.cz

CSR jako součást podnikatelského konceptu

Pokud má být naplněna faktická podstata CSR, pak je nutné její principy integrovat do systému řízení společnosti tak, aby se stala nedílnou součástí celého podnikatelského konceptu.

Tato moje teze je shodná se stěžejním poselstvím letošního Světového ekonomického fóra v Davosu, na kterém se jeho představitelé shodli, že ryze kapitalistický model orientovaný výhradně na „čistý finanční zisk“ selhal a je třeba „velké proměny a hledání nových modelů“. Nikoliv náhodou byla v úvodním projevu prezidenta davoského fóra citována slova humanisty prezidenta Václava Havla.

Ve společnosti SITA CZ je CSR integrována do třech oblastí zahrnujících ekonomický, sociální a environmentální pilíř.

Sociální pilíř obsahuje i přednášky a vzdělávací programy určené studentům vysokých škol. V rámci programu „*Mladá krev do SITY*“ si lze pomoci těchto edukačních aktivit vychovat potenciální zaměstnance s kvalitním technickým vzděláním. Součástí pomoci pro studenty vysokých škol je i příprava konkrétních projektů pro bakalářské, magisterské a doktorandské programy specialisty ze SITA CZ.

Pro zaměstnance společnosti je určen stěžejní projekt „*SITA Dobrý zaměstnavatel*“, V rámci tohoto projektu se mimo jiné poskytuje pomoc zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům v těžkých životních situacích, například v případě úrazu, úmrtí, živelných pohrom apod.

Součástí projektu „*SITA Dobrý zaměstnavatel*“ je taktéž nadstandardní zdravotnická a rehabilitační péče pro zaměstnance.

V oblasti environmentální odpovědnosti se společnost SITA CZ plně řídí parametry ochrany životního prostředí a BOZP, které jsou v souladu se standardy skupiny SUEZ ENVIRONNEMENT a značně přesahují požadavky v současné době platné české legislativě. Dodržo-

vání pravidel je pravidelně auditováno specialisty ze zemí EU 15.

Finanční přínosy těchto a podobných aktivit společnosti SITA CZ jsou těžko měřitelné. Nicméně vedení společnosti sdílí pevně přesvědčení, že z dlouhodobého hlediska podobné iniciativy jednoznačně významnou měrou přispívají k trvale udržitelnému rozvoji společnosti.

Dipl. Ing. Zdeněk Horskák, Ph.D.
SITA CZ, a. s.
zdenek.horsak@sita.cz

Bariéry pro „nepřijatelné“ postupy

Dovolím si vyslovit názor pouze na dva aspekty, které souvisí s oblastí elektrošrotu:

1. Nepřijatelnost dětské práce a co s tím?
2. Audity v elektroodpadářství jako „nutné zlo“.

Ačkoli provozovatele kolektivního systému nelze striktně považovat za „odpadářskou firmu“, na řadě jednání sdružení evropských kolektivních systémů (WEEE Forum) jsou oba body poměrně často probírány.

Ten první souvisí s nelegálními a pololegálními vývozy odpadních elektrozařízení do Číny či zemí Afriky, odkud přicházejí šokující obrázky, co se tam s tím děje. Legislativní bariéry (ač jsou nutné a zpřísňují se) evidentně nestačí, dokud budou etické principy upozaděny těmi principy finančními. Ze u nás není tento problém na jednom z prvních míst, nesoouvisí, jak se, bohužel, domnívám, s naší morální vyspělostí, ale s tím, že to holt k moři máme daleko.

To v onom druhém bodě si již mírnou „pochvalu“ zasloužíme, neboť „konkurence-nekonkurence“ spolupracují všichni tři členové WEEE Fora (Asekol, Elektrowin a Retela) na normách tzv. WEEE LABEXu, který postupně zavádí přísné standardy na sběr, svoz a zpracování, které by měly (a budou) zajišťovat vyšší ochranu přírody, do které patříme i my. Ač to bude něco stát, nelze tyto finance jistě považovat za „vyhozené“. Stejně jako ony povinné audity, ač to z pochopitelných důvodů žádná z auditovaných stran nebude vítat s otevřenou náručí.

A jaký lze vyvodit závěr? Snažit se vytvářet bariéry pro „nepřijatelné postupy“ (jak je výše uvedeno) je asi jak líbívé, tak smysluplné. A to přesto, že jsem do napsání tohoto příspěvku o pojmu „CSR“ neměl ani tušení.

Ing. Jaroslav Vladík
Retela, s. r. o.
vladik@retela.cz

Strach před cílovou páskou

Poslanec, podnikatel a rocker Mgr. Tomáš Ůlehla je v odpadech doma. Pokud vás zajímají pouze věci z oboru, začněte číst až od šesté otázky. Ale byla by to škoda, protože jsou věci, které o tomto workoholikovi nevíte. Představte si, že skoro vůbec nespí!

V ODS jste 18 let. Jaký je po těch letech váš obrázek o této straně?

Čím déle v ní jsem, tím stále častěji si kladu otázku, jestli není zapotřebí udělat uvnitř strany nějaký plošný zásah, aby-chom zamezili vlivu skupin, které si ple-tou politickou stranu s obchodní společ-ností. Je třeba zamezit tomu, že k nám přijdou lidé, kteří ani nemají patřičné vzdělání a praxi, ale díky zmíněným vli-vovým skupinám mají přesně a předem daný cíl.

U strany, která si říká konzervativní, mi to připadá opravdu dost „na hraně“, a proto patřím do skupiny, která tlačí na premiéra, aby s tím vnitrostranicky po-hnul v zájmu původní ideologie. Tedy ji-nými slovy, že musíme podporovat pod-nikatele stejně jako neziskové subjekty.

Já vstupoval do ODS v době, kdy čle-nové byli plní elánu a navazovalo se na určité tradice politického života vyspě-lých západoevropských států. Pořád jsem tzv. modrý pták a jsem propagáto-rem myšlenky, aby ve straně zůstávali ti, kteří to s ní myslí dobře, a ne ti, kteří nasednou a podle větru v zádech několi-krát během plavby změní loď. Takoví jedinci napáchají za krátkou dobu škody, které snižují popularitu všech dnešních stran bez rozdílu.

Budovaná důvěra v politiky se rodila na velmi křehkých základech elementární demokracie, a o to je udržení si prestiže jakési nezkaženosti složitější. Věřím, že krajské volby budou posledním zvednu-tým varovným prstem nejen pro poctivé občany a příznivce ODS, ale především pro samotné kandidáty, aby-chom se pak v komunálních volbách vrátili na pozici, která nám v tomto státě právem patří.

Cítíte se býtí spravedlivým dinosaurem?

Mne vůbec neuráží tato vtipná metafo-ra s prátvorem. Navíc mám doma zrcad-lo, že...? Nejsem sběratelem funkcí a je tomu spíše naopak, jelikož díky ambicím mladších kolegů se de facto postupně stávám řadovým členem ODS. Stejně

peníze z politiky dávám na charitativní a humanitární účely, protože zatím se užívím podnikáním a odbornou prací.

Tou je mimo jiné posuzování vlivů na životní prostředí a hodnocení zdravot-ních rizik. S manželkou Pavlínou ještě k tomu dělám muziku a společně provo-zujeme restauraci. Již rok a půl se těším z naší malé Karolínky, tak proč dělat blbosti á la dr. Rath?

Ale abych se vrátil k otázce – princip seniority musí v konzervativní straně fungovat lépe než je tomu zatím v ODS. Takže ano, chci být spravedlivým dino-saurem, nikdy však, a to ani náznakem, krvelačným Tyranosaurom rex.

Kdo je podle vás odstrašujícím příkladem nekompetentního člověka v politice?

Předesílám, že se necítím být oprávně-ný kohokoliv veřejně hodnotit, a nechci vypadat jako ukřivděný tím, že v součas-nosti nezastávám v ODS žádný význam-ný stranický post. Ale třeba ve Věcech veřejných byli naprosto nevyzrálí lidé donuceni vykonávat funkce, o kterých by se jim před vstupem do politiky ani zdaleka nesnilo... Svými zkušenostmi by mohli maximálně dělat snad asistenty těm, pro které se ze dne na den stali sně-movními kolegy.

Lidé, kterým je 25 až 30 let a rozhod-nou se dělat politiku, jsou na tom dnes rozhodně mnohem lépe z hlediska jazy-kové vybavenosti, a já jim proto fandím, avšak zodpovědnější pozice, např. vládní funkce, by měli obsadit zkušení komu-nální politici nebo skuteční odborníci ve svém oboru.

Vy jste se politikou nikdy žít nechtěl...

Nechtěl, a snad mne to v blízké bu-doucnosti opravdu žít nebude muset. Proto se snažím vyvíjet stále nové aktivi-ty tak, aby převyšovaly můj „příjem“ z politiky.

Ale právě za četnost aktivit na úkor práce poslance jste byl v médiích kritizován...

K tomu nemám, co bych dodal... Moje účast ve výborech byla a je okolo 80 – 100 %, takže je laciné to tak hodnotit.

Patřím mezi poměrně aktivní poslance. Pouze v době, než po mně ve Zlíně nastoupil nový primátor, jsem musel sloužit paralelně s poslaneckou sněmo-vnou na dvou místech. Naučil jsem se jezdit z Prahy do Zlína a zpět i čtyřikrát týdně. Někdy dokonce spím jednou za dva dny, v průměru již dlouhá léta zhru-ba čtyři hodiny denně, a ačkoliv si o sobě nemyslím, že jsem workholik, tak nedo-kážu odejít od pracovního stolu, dokud nemám všechno hotové, včetně podnětů od občanů.

Podnikáte v nakládání s odpady, můžete nám svou činnost přiblížit?

To už sice pár let nedělám „na plný úvazek“, protože, bohužel, mé aktivity v této oblasti vyvolávaly u některých mých stranických soků prapodivné doj-my. Přitom je normální, že odborník se chce věnovat ve veřejné či zvolené funk-ci tomu, v čem má dlouholetou praxi! Jinak se pak může stát, že řezníci budou bez znalosti věci rozhodovat o odpadech, trafikanti o zdravotnictví a řidiči třeba o kultuře.

Od roku 1995 podnikám v oblasti ochrany životního prostředí, zpracová-vám odborné posudky apod., a to nejen pro tuzemské klienty. Velké firmy si mě objednávají jako konzultanta ekologic-kých investičních záměrů. Například se starám o to, aby veřejnost byla dostateč-ně informována o připravovaných pro-jektech investorů. Stejně tak radím těm, kteří neví, co s odpadem, po nerudovsku „kam s ním“...

Existuje nějaká kapitola odpadového hospodářství, kde zastáváte naprosto vyhraněný názor?

Nikdy by se např. neměla vrátit dema-gogická striktní éra zelených vládců ohledně šíření panického strachu ze spa-lování odpadů. Jsem pro řízení termické využití odpadu. Z některých metod na zpracování bioodpadu jsem na velkých rozpacích, mechanické kompostárny jsou podle mě efektivnější než vědecká monstra.

Viděl jsem například tzv. wet-dry sys-tém v Kanadě, který s sebou nese obrov-skou zátěž z hlediska amoniakálních

zápachů, spotřeby vody a ohrožování spodních vod a vyznačuje se i energetickou náročností...

Co se osvědčilo, má být zachováno nebo zdokonalováno. Určitě budu vždy prosazovat recyklaci. Ale pokud má v daný moment recyklace představovat větší náklady a potažmo i škody na životním prostředí, než pozitivní přínos, pak je přeci lepší odpad odvézt k jinému efektivnějšímu nebo hospodárnějšímu využití.

Proč podle vás nechce Evropská komise uvolnit peníze na spalovny?

Nevím, kdo tam jezdí vyjednávat. Před deseti, patnácti lety jsem byl krajně nespokojen s úrovní vyjednávačů v Bruselu. Byli to lidé málo odborně i jazykově vybavení, kteří tam působili především s vidinou svého budoucího prospěchu. Jsou to totiž často posty za desítky tisíc eur.

Když se pak podívám na naši legislativu, zbytečně přísně jsme si na sebe „ušili bič“. A protože jsme se díky tomu stali méně konkurenceschopnými vůči ostatním státům, myslím si o tom svoje...

Dřívější vedení MŽP napáchalo za pana Bursíka škody, škodí aktivisté. Je tím seznam uzavřen?

No, já si s panem Bursíkem poměrně dost rozuměl, protože on mnoha otázkám životního prostředí opravdu rozuměl, snad nejvíce ze všech ministrů, na rozdíl od některých „politických exemplářů“. Nebudu však jmenovat, protože by to bylo i po dvaceti letech nekolegiální. Ale ani jeden z nich by u mne nemohl získat absolutorium, tedy s výjimkou pana Vavrouška. Je to dané tím, že jsem vystudoval systematickou biologii a ekologii, a přesto rozhodně nejsem svojí náturou fanaticky zelený.

Ochrana životního prostředí musí jít ruku v ruce s ekonomikou. Podílel jsem se na nesčetných výzkumech, od sanací území až po nový vodní zákon, ochranu ovzduší, posuzování šetrných technologií apod. – díky tomu mohu být dobrým diskusním partnerem. Nemám problém diskutovat ani s extremistickými odpůrci.

U nás však dělají problémy hlavně spekulanti, kteří si kupují vlivné akční skupiny. To vždycky začíná koupí nějakého pozemku, aby se mohlo z pozice účastníka řízení něco zablokovat. Potom jde o to donutit investora k tzv. kompenzacím za újmu na životním prostředí. To jsou opravdu paradoxy.

A investoři, kteří nemají tu vůli zaměstnávat lidi, kteří by to dotáhli třeba až k soudnímu procesu, kteří by jasně

vystoupili proti těm, jež požadují „cosi“ kvůli skokanu skřehotavému i tam, kam přijdou čtyři žáby za rok, pak jdou jinam. Do toho samozřejmě přičítáme zmanipulovatelné politiky a senátory, kteří se nechají snadno ovlivnit v jakémkoli, nejen ekologickém, ohledu. To je nebezpečné hlavně tam, kde se určuje legislativa na léta dopředu.

Zaznamenal jste nějaké lobbistické tlaky ze strany nějakých zájmových skupin?

Já se s nimi pravidelně setkávám. Je pravda, že na několika schůzkách jsem mluvil zvýšeným hlasem, protože otázky byly spíše provokativního typu, ale vždycky jsem se snažil nacházet souvislosti takového charakteru, abychom nezatěžovali zbytečně ekonomickými a technologickými požadavky dodavatele produktu, který na sebe vázal pracovní místa. To se ale naučíte až s věkem, to si v mládí dostatečně ještě neuvědomujete.

Já mám kromě 18měsíční Karolínky také dvě starší děti Elišku a Michala ve věku 17 a 22 let, a tak vím, že jejich idealismus je hnán snahou, aby všechno fungovalo co nejprůhledněji. Ale ekonomické, sociální či zdravotní souvazečnosti, a další jiné dopady, jsou multifaktoriální kritéria, která člověk dostatečně pochopí ve všech souvislostech až díky osobní dlouholeté praxi.

Kde shledáváte nejmenší míru transparentnosti v odpadovém hospodářství České republiky?

V současné době je pro mě nejvíce utajené to, že přestože jsou ve funkcích náměstků na ministerstvu „politicky spřátelené“ osoby, postrádám posledního půl roku razantní impuls, že je připravován nový zákon o odpadech, takže se na mě obracejí lobbisté velkých firem s obavou z toho, že se nic neděje, a při tom mají informace z kuloárů, že je tzv. klid před bouří.

Pak přijde nějaká paragrafová finální verze, a v té je možné očekávat úplně všechno. Převezme to jako zpravodaj nějaký architekt nebo lékař, to už jsem zažil mnohokrát, a je vymalováno. Ze své pozice bych měl obhájit ty praktické věci.

Obracejí se na mě skutečně dlouholetí odpadářští hráči na našem trhu. Mají totiž starost, aby se populisticky před krajskými volbami nenaslibovalo, že půjdou peníze z odpadů například do krajských rozpočtů, a já trvám na tom, že společnosti, které si dlouhodobě vybuďovaly své systémy, si zaslouží určitou vstřícnost státu i svébytnou autonomii!

V mnoha oborech, jako je třeba zpětný

odběr elektrospotřebičů, se naakumulovaly peníze na účelově zřízených účtech, které vrtají některým politikům a dalším lidem v hlavě. Ten, kdo to nebudoval, by po tom neměl vůbec pošilhávat. Celkově vzato panuje strach, že dojdeme před cílovou pásku, aniž bychom si předem řekli, co všechno je zapotřebí zvládnout k jejímu protržení, a proto nikdy jí neproběhneme jako vítězové...

Co by se pak stalo?

Vůbec by to nemuselo projít, vrátili bychom se zase na začátek a další čtyři roky by byly ztracené. A to je živná půda pro podnikatelské dravce nejen ze zahraničí. Potkat nás může v odpadech ještě ledacos. Ale já jsem optimista, protože mladí náměstci mne mile překvapili tím, že mají i přes svůj mladý věk dobrou orientaci v praxi. Tak snad nezklamou a dotáhnou potřebnou legislativu úspěšně do finále.

Je mimo vás ve Výboru pro životní prostředí ještě nějaký další specialista na odpady?

Žádný. Nerad bych se při tom ale dotknul panů Böhnische a Krátkého z ČSSD nebo korektní komunistické poslankyně Kateřiny Konečné oni se zabývají odpadovým hospodářstvím opravdu detailně, a jsou vždycky dobře připraveni.

Podobně je na tom kolega Šarapatka z TOP 09 nebo předseda Výboru pro životní prostředí poslanec Štoviček z Věcí veřejných. Velmi dobře mi sekundují svými zkušenostmi straničtí kolego-

vé Mencl, Dědič, Jirout, Sivera, Chalupa, Fiala a další.

Předcházení vzniku odpadů a jejich opětovné využití je tématem tohoto čísla. Mohou zákonodárci něco konkrétního udělat nebo je to jen záležitostí neziskových organizací?

To má i třetí variantu. Jsou ministerské vyhlášky, které nepodléhají zákonodárnému sboru. Mohou v kratší době učinit platná opatření. A je také možné přicházet s poslanceckou pozměňovací iniciativou v průběhu schvalování toho kterého zákona. Ale je málo lidí s potřebnou prací a tak se tomu tak příliš často neděje.

Do odpadů se bohužel politické taktizování dostává stále častěji, a proto jsme mj. dopadli podle mě velice neuspokojivě s druhotnými surovinami. Zákonem jsme chtěli nastavit takový režim, aby se neztrácelo poklady z kanalizačních vpustí, nové dopravní značky, relikvie z kostelů a hřbitovů apod. Ale hned zazněly nářky o zneužívání povědomí o rasismu a omezování osobní svobody. Zastávám nekompromisní názor, že kdo jde odevzdat a zpeněžit např. novou dopravní značku do sběrných surovin, tak je již na první pohled zloděj.

Jak se díváte na průtahy kolem příprav nového zákona o odpadech a zákona o zpětném odběru?

Na jednu stranu je tu výrobce, který se musí postarat o to, co bude s výrobkem, až bude nepoužitelný. Musí zatížit jeho cenu poplatky na pokrytí sběru a následné recyklace. A pak je to o životnosti přístrojů, tedy jak dlouho mají být použitelné, aby se dělal byznys jejich prodejem a nákupem. Pak je tady spousta „našepťavačů“ prosazujících zájmy velkých společností.

Tito si nemusí rozumět s požadavky úřadů, ale to je v pořádku, zvážit je třeba všechno, a proto schvalování konečné verze potom dlouho trvá. Zákon by však měl mít za cíl, aby se co nejvíce odpadů zužitkovalo a přinášelo pozitivní vliv na životní prostředí, aby se neztrácelo předměty, které nám ještě mohou sloužit jako výrobek, a nikoli jako dobře zpeněžitelný odpad, protože se tak dá anonymně a bez zodpovědnosti přijít k zajímavým ziskům.

Kam byste v zahraničí po legislativě sáhnul?

Německo má dobrou legislativu, pokud jde o režim svozu odpadu a vymahatelnost od občanů a společenské zstuzení v případě jejího nerespektování. Ve

zpětném odběru jsou dobří Holanďani, Rakušané... Je to ale také o cenové úrovni, například Velká Británie je „de luxe“, ale kdyby tady měl člověk platit 10 000 korun ročně za super servis jen za odpad, musely by tomu odpovídat mzdy, důchody apod.

Český systém je dobrý hlavně proto, že tady dlouhodobě působí firmy jako dánský Marius Pedersen, rakousko-španělská A.S.A., rakouské AVE, francouzská SITA, holandský van Gansewinkel a mnoho dalších. Logistika svozu a některých technologií se za celou tu dobu stala obrovským kompilátem, takže po této stránce to u nás s legislativou a jejím uplatňováním prostřednictvím moderní technické vybavenosti v reálném životě špatné není.

Jaký je váš postoj ke skládkování?

Jsem příznivcem kombinace všech způsobů nakládání s odpady. Takové to extrémní „zdražme skládky, ať se vyplatí všechno spalovat“, není vždycky řešením. Pokud umíme udělat skládku tak, že jsme schopni jimat skládkový plyn a seřadit spoustu dalších náležitostí, je to v pořádku.

Dobře udělaná skládka je stejně kvalitní zařízení jako spalovna, až na efekt výroby energie a tepla. Skládkový plyn byl dlouho podceňován. My máme na skládce Suchý důl ve Zlíně dokonce odvod skládkového plynu do teplárny, kde částečně nahrazuje zemní plyn.

To je vaše skládka?

Akcionářem nejsem, ale jsem v představenstvu skládky společnosti, která ji provozuje. Je to sice malá skládka s kapacitou do 10 000 tun ročně, ale je to mé „dítě“... A tak občas si tam zajedu dát kafe.

Čím pohrdáte?

Snobismem. Rolexkami dávanými na obdiv za každou cenu a všude, i na plovnárně. Pokud jde o zábavu, je to tak trochu golf. Schází se kolem něj také lidé, kteří nenabýlí peníze řádnou podnikatelskou činností, a já se mezi nimi necítím dobře.

Nejvíce pohrdám hospodskými žvanily, co se nikdy nepokusí své „super řešení“ zrealizovat na úkor volného času, natož investovaných peněz. Jsou takoví i mezi poslanci, ale ti se ke mně raději ani nepřibližují, protože bych se verbálně neudržel.

Také pohrdám lidmi, kteří nedokáží ani minimální finanční částku věnovat na charitativní akci, pokud za to nemají patřičnou popularitu. A pak mě znechucuje pohled na manželky některých poslanců i podnikatelů, když si cpou na rautech řízky umaštěné od bramborového salátu nebo tropické ovoce do drahých kabelek.

Ještě také nesnáším, když někdo řeší práci třeba na pietní akci, nebo když někdo telefonuje u oběda. To se mi to pak skládají rockové pecky! (smích)

Lucie Jedličková

Ekoprav® Podvinný mlýn 79/25, 190 00 Praha 9
 Tel.: 283 891 690, fax: 283 893 650
 Mobil: 603 442 427
 E-mail: ekoprav@ekoprav.cz
 www.ekoprav.cz

LISOVACÍ TECHNIKA NA ODPADY

Skandinávské lisy recyklace s kvalitou

Plně automatizované, počítačem řízené velkokapacitní lisy PRESONA, lisovací síla 40 – 100 tun, kapacita 700 m³/hod. Uplatňují se především při zpracování sběrového papíru, plastových fólií, PET lahví, nápojových hliníkových obalů, ojetých pneumatik i komunálního odpadu.

Velikost balíků odpovídá požadavkům papírenského průmyslu u nás i v EU.

Obsluha lisů je rychlá a jednoduchá díky dotykovému displeji

Nespojujte naše výrobky s petkami!

Největší firmou na zpracování plastových odpadů v ČR je Transform, a. s., Lázně Bohdaneč. Zavítali jsme do jejích útrob s technickým ředitelem Ing. Ondřejem Olivou. Ukázal nám technologickou linku, na které se tyto odpady zpracovávají. Jak přicházejí jejich výrobky na svět jsme však nezdokumentovali, neboť je v těchto prostorách zakázáno fotit.

Kompostér

Společnost založilo její současné vedení v roce 1992. Od té doby se museli o status nejúspěšnějšího zpracovatele plastových odpadů poprat. „Politika byla od začátku jednoznačná – zpracovávat plastový odpad z českých zdrojů. V té době však u nás nefungoval téměř vůbec separovaný sběr, a tak záměr vznikl s tím, že se bude nejprve vozit odpad z Německa, kde jsme uzavřeli smlouvu s DKR- to je něco jako náš EKO-KOM – a těžili z výhody, že oni platili nám. Na druhou stranu jsme podléhali poměrně přísným kontrolám, to víte – Deutschland. Na začátku se dělaly dva výrobky – palety a zatravnňovací dlaždice. V šestadevadesátém ministerstvo zakázalo dovoz odpadů a my stáli před velkým problémem. A tak nás na chvíli převzala německá RWE. Naštěstí jsme se byli schopni vykoupit zpátky v době, kdy se rozběhl separovaný sběr. V roce 2008 proběhly poslední dodávky z Německa, kdy už jsme platili my jim za aglomerát, plast zpracovaný do drtí. Získali jsme dotaci z EU a vytvořili projekt na úpravu a zpracování vstupních surovin tak, abychom jich mohli z České republiky přijímat co nejvíc“, zasvětil nás v kostce pan Oliva.

Zavázali se, že budou soběstační pouze na bázi českého materiálu, a to se jim opravdu podařilo. „Vstupní surovinou je plast ze žlutých kontejnerů, který se k nám

vozí přímo z třídíren – spolupracujeme asi se třiceti – a pak materiál z „kukavozů“ technických služeb měst a obcí. Třídící linku máme vlastní“, vysvětlil náš průvodce

Věřili byste, že to není ze dřeva?

a naléhavě nás prosil, abychom nezapomněli zmínit, že nezpracovávají PET lahve. „To sem vždycky někdo přijde s domněnkou, že přetavujeme „petky“ v lavičky. Ne! My tento materiál pouze vytřídíme a dále prodáváme. Samozřejmě se k nám dostane, v kontejnerech je ho 30 – 40 %, ale ten materiál není vhodný do našich výrobků. Pracujeme při teplotě 200 °C, kdežto tento materiál se taví při 270 °C. Když se tam nějaký dostane, objeví se ve struktuře takové šupinky. A proč nemáme teploty na 270 °C? To proto, že by zdegradoval ostatní materiál.“ Proto se musí PET lahve z dodaného materiálu napřed

vytřídít. A věděli jste, proč se třídí podle barev? Transparentní nebo bílá barva má vyšší výkupní hodnotu, aktuálně 11 – 12 korun za kilo.

V Transformu zpracovávají fólie všeho typu, obaly, pytle – to je jedna frakce. Druhou jsou tzv. tvrdé obaly, jako kelímky od jogurtů nebo obaly na aviváže. Nejedem odpadář neumí odpovědět na otázku, zda mají být jogurtové kelímky před vyhozením do koše vymyté. Pan ředitel nám odpověděl a popsal co a jak. „Kelímek stačí řádně vyškrabat. Nemáme tu vypírku, protože je ekonomicky zbytečně náročná. V rámci naší suché technologie se nežádoucí složky vytřídí ručně, a pak už se většina organických zbytků rozloží díky vysoké teplotě při zpracování. Ale neumíme zpracovat fólii,

Plastová drť

co ležela rok v blátě.“ Voda naopak představuje problém. „Balíky obsahují zbytkovou vlhkost z deště, protože to zhruba polovina dodavatelů neskladuje zastřešené. To se negativně projevuje při zpracování. Voda se částečně odpaří, ale na povrchu výrobku pak může zůstat strupovitá struktura, a tak vznikají zbytečně výrobky druhé jakosti“, zamračil se pan Oliva. Výrobky druhé jakosti vznikají také v případě, že se znovu zapínají stroje. Než se to nahřeje a ustaví, to chvilku trvá a je to i ekonomicky náročnější. Takový problém však firmu Transform, a. s. netrápí. „U nás je provoz nepřetržitý, 4 směny, 330 dní v roce, soboty a neděle, až na dvě celozávodní dovolené jedeme pořád.“

Lucie Jedličková

Předcházení vzniku a opakované využití odpadů

Ministerstvo si neví rady, neziskovky ano!

Tématu předcházení vzniku odpadů jsme se v Odpadovém fóru opakovaně věnovali v zářijovém čísle loňského a předloňského ročníku. Jak jsme tehdy psali, měli jsme a stále máme dojem, že se tomuto tématu u nás věnuje malá (až žádná) pozornost, přestože dlouhodobě je prevence na prvním místě v nikým nezpochybňované hierarchii nakládání s odpady.

Největší pozornost a prioritu měla recyklace, tedy materiálové využívání odpadů, a snaha o vykazování co nejvyšších procent recyklace. A v tom je dle našeho názoru zakopaný pes. Protože pokud se totiž snadno využitelné materiály nedostanou vůbec do režimu odpadů, tak nás za snížení produkce odpadů nikdo doma ani v EU nepochválí, svede se to na změnu metodiky vykazování, ekonomickou krizi apod. Zato když se sníží podíl recyklace, budeme pranýřováni.

V tom, a možná také v rozpacích ministerstva, jak na to, vidíme důvod, proč se v České republice v tomto směru nic nového neděje. Loni jsme přinesli k tomuto tématu příspěvek R. Kořínka v VÚV T.G.M. a doufali jsme, že se k tomuto tématu postaví čelem i odbor odpadů MŽP. Nestalo se, a tak se naši čtenáři mohou pouze dočíst, jak na plánech prevence odpadů pracují na Slovensku.

Už minule jsme psali o tom, že velký potenciál v oblasti předcházení vzniku odpadů má charitativní činnost a doložili to reportáží z třídiřny odloženého šatstva v Diakonii Broumov. Letos se vedle textilu chceme věnovat další komoditě, a to potravinám po době minimální trvanlivosti. Tě se věnují tzv. potravinové banky, o jejichž činnosti se moc neví.

Druhému dosud opomíjenému tématu – opětovnému využití odpadů – jsme se v rámci tématu OEEZ zkusili

věnovat v loňském listopadovém čísle dvěma příspěvky. Z nich – stručně řečeno – vyplynulo, že to jak po technické, tak především po právní stránce není jednoduché, hlavně pokud jde o odpovědnost za výroby opětovně uvedené na trh nebo do oběhu. Škoda, že se k tomuto tématu (a i k tématu předcházení vzniku odpadů) obrátilo zády i Ministerstvo průmyslu a obchodu, do jehož kompetence tato témata také (nebo dokonce především) náleží.

Neměli bychom k tomuto tématu co napsat, kdyby nebylo mezinárodního projektu CERREC, jehož cílem je podpora opětovného využití odpadů a do kterého se prostřednictvím sdružení CZ BIOM zapojila i Česká republika.

Tentokrát jsme se rozhodli tato dvě témata, tedy předcházení vzniku odpadů a opětovné využití odpadů, spojit. Důvodem je to, že podle nás je mezi nimi rozdíl jen formální. Pokud se využitelná věc/materiál dostane do režimu nakládání s odpady, potom se jedná o opětovné využití odpadů. Ale pokud se ještě *de jure* odpadem nestane, potom se jedná o předcházení vzniku odpadů. A přitom se může jednat o stejnou věc/materiál a může být využita pro stejný účel. Nicméně to, když se stane formálně odpadem, její využití silně zkomplikuje. Proto nám připadá účelné o obojím psát najednou a příliš nerozlišovat.

Ze struktury příspěvků v tomto tématu je zřetelné vidět, že na ministerstvu si neví rady s tím, jak přistoupit k tématu, do kterého jej tlačí Evropská komise, a přitom si „nevypustit kus rybníka“. Na rozdíl od různých neziskovek, které, aniž by jim to někdo nařídil či alespoň pomohl, se úspěšně snaží a mají výsledky!

Redakce

K plánu prevence vzniku komunálních odpadů

Plán prevence vzniku odpadu by měl být jedním z pilířů nového Plánu odpadového hospodářství ČR. Pro odpadové hospodářství je plán prevence velkou příležitostí. Co by měl a mohl obsahovat? Tento článek přináší několik inspirací.

Na koho by se měl plán prevence komunálních odpadů zaměřit

Ze zákona jsou původcem komunálního odpadu obce. Všem je však jasné, že jde pouze o legislativní zjednodušení a tím kdo odpady skutečně produkují, jsou také občané a výrobci zboží. Ostat-

ně Coca-Cola se nedávno nechala slyšet, že za své považuje i ty prázdné lahve a plechovky, které byly uloženy na skládce [1]. Pro prevenci vzniku komunálních odpadů je tedy nutné se zaměřit na všechny tři subjekty: občany, obce i výrobce.

Plány OH obcí samozřejmě budou v části prevence vzniku odpadů zahrnovat jak snížení odpadů v obecních zařízeních, tak informování a motivování veřejnosti. Kdo však přiměje výrobce ke změně výroby, balení nebo prodeje?

Vhodným, ale zatím špatně používaným nástrojem byly plány odpadového hospodářství původců odpadů, tedy i firm. Ministr Chalupa se však, bez konzultace se svým poradním orgánem Radou pro odpadové hospodářství, rozhodl plány producentů zrušit. Jakým způsobem

bem bude zajišťovat a měřit prevenci vzniku odpadů u výrobců zboží, není známo. Návrh ministra Chalupy však ještě budou posuzovat poslanci. Snad jim své plány ministr vysvětlí lépe, než manipulaci s odpadovými statistikami ve Zprávě o životním prostředí za rok 2010, kterou nevysvětlil ani na vyzvání.

Plány odpadového hospodářství se přitom mohou stát impulzem ke změně výroby a designu výrobků. Například ve Finsku jsou součástí POH standardy pro design elektrických a elektronických výrobků. Firemní POH ale mohou vést také k snížení produkce odpadů podobných komunálním odpadům.

Jak vypadá firemní politika založená na kvalitním plánu odpadového hospodářství prezentoval na konferenci „*Program predchádzania vzniku odpadu – realita alebo sci-fi?*“ v Bratislavě dne 3. 7. 2012 Ing. Ladislav Halász, PhD. z automobilky PSA Peugeot Citroën Slovakia. Automobilka si stanovila do roku 2012 tyto reálné cíle, k jejichž naplnění se blíží:

- a) úplně vyloučení odstraňování odpadů na skládce,
- b) dosáhnout třídění odpadů ve výši 95 %,
- c) snížit produkci odpadů na úroveň 14,5 kg na vyrobený automobil, z úrovně 35 kg/automobil v roce 2007, tedy méně než polovinu.

Pro srovnání Škoda auto dosahovala v roce 2010 produkce 37 kg/auto (avšak bez započítání železných odpadů) a kolínská TPCA pouhých 7,73 kg na auto.

V této automobilce pro dosažení cílů mění technologie výroby, zavedli separovaný sběr bioodpadů, požadují i po dodavatelích součástky ve vratných opakovaně použitelných obalech a podobně.

Cíle plánu

Většina plánů nakládání s odpady konstantně předpokládá budoucí nárůst množství produkovaného komunálního odpadu obhajovaný očekávaným růstem HDP a vyšší úrovní spotřeby. Pamětníci ještě vzpomenu na dokument nazvaný Příprava POH ČR z dílny AEA Technology a MŽP z roku 2001. Oba navrhované scénáře tohoto návrhu POH ČR předpokládaly růst množství komunálních odpadů v rozmezí 1 až 4 %, vždy v návaznosti na růst HDP. A jaká byla skutečnost?

Data ISOH ukazují, že i při růstu HDP jak množství produkovaných směsných odpadů, tak celková produkce komunál-

ních odpadů mezi roky 2004 a 2009 naopak výrazně klesaly. Rozdíl mezi skutečností a odhadem byl významný 1,0 – 1,3 milionů tun KO, v přepočtu na investice do spaloven se jedná o ušetřených 25 až 33 miliard korun. Data ISOH za rok 2009 byla natolik nepřesná, že se musela upravit, tím jsme však přerušili porovnatelnost produkce odpadů v časové řadě.

Ale i data Eurostatu potvrzují, že od roku 2002 množství komunálních odpadů v EU již nesouvisí s růstem HDP, nýbrž s tím, jak stát chytře podporuje recyklaci a prevenci vzniku odpadu.

Navíc, finanční krize způsobila, že ani HDP příliš neroste. A ekonomové se shodují, že všeobecná snaha o úspory bude mít negativní vliv na budoucí spotřebu domácností. Přidá-li se k tomu příprava plánu prevence s měřitelnými cíly a indikátory, máme všechny předpoklady pro budoucí snížení produkce komunálních odpadů.

Opatření

Jakým způsobem tedy snížit produkci komunálních odpadů? Evropská komise, na základě zkušeností z členských států EU, považuje za nejefektivnější tato ekonomická opatření [2]:

- 1) Daň ze skládkování a spalování směsných komunálních odpadů, nebo zákaz skládkování či spalování jistých druhů odpadů:
Hnutí DUHA společně s OECD, Světovou bankou a jinými institucemi vytrvale poukazují na nízký skládkovací poplatek a neexistující daň ze spalování směsných komunálních odpadů. Cílem nového POH ČR a legislativy nemá být odklon skládkovaných komunálních odpadů do spaloven, ale odklon od skládkování a spalování odpadů k prevenci, opakovanému použití a recyklaci.
- 2) Podpora platby podle množství produkovaných odpadů (PAYT):
Současná legislativa se PAYT příliš nezabývá. Existují dokonce návrhy na úplné zrušení možnosti obcí vybírat od občanů platbu podle produkovaného množství odpadů. Prozatímní kroky jsou tedy spíše opačné.
- 3) Rozšíření zodpovědnosti výrobců za své výrobky, například systémy zpětného odběru.
Zde má ČR ještě stále co zlepšovat, at se jedná o ne plně funkční systém zpětného odběru pneumatik, nebo

chybějící regulace v případě objemného odpadu, s kterými obce začínají mít značné problémy.

- 4) Zavedení dalších ekologických daní a poplatků, například daně z jednorázových tašek nebo uhlíková daň v Nizozemsku, díky níž se snížila celková hmotnost obalů o 30 % a podobně. Tyto daně mají především motivovat spotřebitele ke změně chování.
V této oblasti má ČR stále obrovské rezervy. O tom, že by se daňová soustava měla odpoutat od závislosti na zpoplatňování práce (daň z příjmu) a výroby (DPH) na zpoplatnění znečišťování životního prostředí se hovoří již dlouho.

Jak je vidět, máme mezi nejefektivnějšími ekonomickými opatřeními pro snížení produkce odpadů stále značné rezervy. Připomeňme, že řadu let připravovaný zákon o odpadech, který měl původně státu dodat nástroje k naplnění cílů POH ČR 2003 – 2013 musí být připraven tak aby obsahoval efektivní nástroje k dosažení cílů alespoň nového POH ČR. Dlouhou přípravou odpadového zákona jsme ztratili deset let, nedopustíme, abychom přišli o další roky.

Příspěvkem Hnutí DUHA k diskusi o novém zákoně o odpadech je návrh recyklační slevy, která by radnice motivovala, aby domácnostem usnadnily třídění a motivovaly ke snížení produkce odpadů.

Druhým našim příspěvkem k připravovaným plánům prevence je publikace: *Prevence odpadů: Rady a zkušenosti se snižováním produkce odpadů v obci* [3].

A do třetice Hnutí DUHA připravuje vlastní verzi plánu prevence vzniku komunálních odpadů v ČR, kterou brzy představíme. Chystáme také nadále spolupracovat s některými obcemi na přípravě jejich obecních plánů prevence.

Doufáme, že ČR příležitost z přípravy plánu prevence vzniku odpadů plně využije ve prospěch celé společnosti.

PRAMENY:

- [1] viz. časopis *FORBES* 18. 6. 2012
- [2] European Commission study on the use of economic instruments in waste management (2012): <http://ec.europa.eu/environment/waste/use.htm>
- [3] http://hnutiduha.cz/uploads/media/prevence_odpadu_www-final.pdf

Ing. Ivo Kropáček
Hnutí DUHA
ivo.kropacek@hnutiduha.cz

Príprava programu predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky

Vypracovanie Programu predchádzania vzniku odpadu je pre Slovenskú republiku veľkou výzvou a príležitosťou pre zmenu hierarchie v odpadovom hospodárstve. Až doposiaľ sa hlavný dôraz kládol na plnenie cieľov recyklácie a zhodnocovania odpadov a predchádzaním vzniku odpadu sa nezaoberal žiaden strategický dokument. V súlade s ustanoveniami novej smernice o odpade je Slovenská republika povinná vypracovať Program predchádzania vzniku odpadu najneskôr do 12. decembra 2013.

Ministerstvo životného prostredia SR rozhodlo, že Program bude samostatný dokument a jeho vypracovaním poverilo Slovenskú agentúru životného prostredia. V súčasnosti sa spracováva analýza súčasného stavu v predchádzaní vzniku odpadu a do konca roka 2012 by mala byť pripravená prvá verzia Programu na diskusiu.

Predchádzanie vzniku odpadu je definované v čl. 3 ods. 12 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpade a o zrušení určitých smerníc (nová smernica o odpade) ako opatrenia, ktoré sa prijímú predtým, ako sa látka, materiál alebo výrobok stane odpadom a ktoré znižujú

- množstvo odpadu aj prostredníctvom opätovného použitia výrobkov alebo predĺženia životnosti výrobkov (kvantitatívna prevencia),
- nepriaznivé vplyvy vzniknutého odpadu na životné prostredie,
- obsah škodlivých látok v materiáloch a výrobkoch (kvalitatívna prevencia).

Nová smernica o odpade ustanovuje pre členské štáty EÚ povinnosť vypracovať programy predchádzania vzniku odpadu v súlade s čl. 29 najneskôr do 12. decembra 2013. I keď táto smernica doposiaľ nebola transponovaná do právneho poriadku SR, a stále platí zákon o odpadoch z roku 2001, SR musí vypracovať národný program predchádzania vzniku odpadu v stanovenom termíne.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky rozhodlo, že program predchádzania vzniku odpadu bude samostatný dokument, to znamená, že nebude začlenený do aktuálneho Programu odpadového hospodárstva SR. Jeho prípravou bola poverená Slovenská agentúra životného prostredia – Centrum odpadového hospodárstva a environmentálneho manažérstva (SAŽP – COHEM). Pretože sa jedná o strategický dokument, bude posudzovaný podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA/SEA).

Prečo je potrebné vypracovať Program predchádzania vzniku odpadu SR?

Vypracovanie a realizácia Programu predchádzania vzniku odpadu je pre SR výzvou a príležitosťou na zmenu. Žiaden strategický dokument, ani aktuálny Program odpadového hospodárstva SR 2011 – 2015, ani Stratégia trvalo udržateľného rozvoja, sa problematikou predchádzania vzniku odpadu nezaobrá. Doposiaľ neboli stanovené strategické ciele a opatrenia v danej oblasti.

Platná právna úprava, či už je to zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch alebo zákon č. 119/2010 Z. z. o obaloch, definuje preventívne opatrenia v súvislosti so starými vozidlami, elektrozariadenia a elektroodpadmi a obalmi. Vo všetkých týchto prípadoch však ide iba o povinné prevzatie relevantných ustanovení zo smerníc EÚ do právneho poriadku SR bez praktickej aplikácie a kontroly zo strany príslušných orgánov.

To však neznamená, že situácia na úrovni priemyselných podnikov a obcí je rovnako zlá. Podniky sú pôvodcami či držiteľmi odpadu a na základe princípu „platí znečisťovateľ“ sú povinné znášať náklady na zneškodňovanie svojich odpadov. Preto je v ich ekonomickom záujme hľadať možnosti predchádzania vzniku odpadu v súlade s platnými právnymi predpismi.

Mnohé podniky majú zavedený a certifikovaný environmentálny systém manažérstva podľa normy ISO 14001 a usilujú sa o zlepšenie odpadového hospodárstva, vrátane predchádzania vzniku odpadu, aj nad rámec platnej legislatívy z dôvodu budovania svojho environmentálneho profilu.

Viacere obce v snahe znížiť náklady na zneškodňovanie komunálnych odpadov spolupracujú s mimovládnu organizáciou Priateľia Zeme SPZ. Dobré výsledky boli dosiahnuté v oblasti kompostovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov, organizovania výmenných búrz tovarov, či vo vzdelávaní a informovaní verejnosti.

Ďalším dôvodom pre vypracovanie Programu je kontinuálny rast množstva odpadu v SR z výroby aj spotreby. Slovensko má obmedzené surovínové a energetické zdroje, a preto je dôležité zaviesť prístup, ktorý bude zohľadňovať celý životný cyklus výrobkov a materiálov, a nie iba ich odpadovú fázu.

V neposlednom rade vyžaduje vypracovanie Programu predchádzania vzniku odpadu SR nová rámcová smernica o odpade.

Obsah Programu predchádzania vzniku odpadu

Program predchádzania vzniku odpadu je treba vypracovať v súlade s filozofiou a hierarchiou v odpadovom hospodárstve, ktorú zavádza nová smernica o odpade. Prioritou hierarchie je predchádzanie vzniku odpadu a príprava na opätovné použitie. Až potom nasleduje recyklácia a zhodnocovanie odpadov.

Nová smernica posilňuje ustanovenia o predchádzaní vzniku odpadu a zavádza povinnosť vypracovať programy predchádzania vzniku odpadu za tým účelom, aby sa preventívne opatrenia stali prioritou aj v praxi a aby sa vytvorila platforma pre výmenu skúseností členských štátov v danej oblasti. Tieto opatrenia by mali sledovať hlavný cieľ snaženia Európskeho spoločenstva, a tým je prerušenie súvislosti medzi hospodárskym rastom a vplyvmi vzniku a nakladania s odpadmi na životné prostredie.

Obsah programu predchádzania vzniku odpadu ustanovuje článok 29 novej smernice o odpade. To znamená, že aj v Programe predchádzania vzniku odpadu SR budú stanovené ciele predchádzania vzniku odpadu a opatrenia na ich dosiahnutie. Tieto ciele budú vychádzať z analýzy súčasného stavu v SR, vyhodnotenia existujúcich preventívnych opatrení a vyhodnotenia užitočnosti príkladov opatrení uvedených v prílohe IV k novej smernici o odpade, prípadne iných

relevantných opatrení. Na sledovanie priebežného plnenia cieľov je potrebné vytvoriť vhodné indikátory.

Stav prípravy Programu predchádzania vzniku odpadu SR

V prvej etape prác bola vypracovaná osnova Programu, ktorá pozostáva zo šiestich ucelených kapitol. V úvodnej kapitole sú spracované základné informácie o odpadovom hospodárstve SR a o novej smernici. Táto kapitola obsahuje aj súvisiace definície.

V súčasnosti sa pripravuje druhá kapitola, predmetom ktorej je podrobná analýza súčasného stavu predchádzania vzniku odpadu v SR. Jej súčasťou je aj analýza platnej právnej úpravy SR a EÚ z hľadiska podpory prevencie, analýza vzniku odpadov v SR od roku 2005 a posúdenie realizovaných projektov a aktivít.

Tretia kapitola bude venovaná posúdeniu užitočnosti opatrení odporúčaných Európskou komisiou, ktoré sú uvedené v prílohe IV k novej smernici o odpade. Dôraz bude kladený najmä na vyhodnotenie environmentálneho označovania produktov národnou značkou (Environmentálne vhodný produkt) a značkou EÚ (EU Ecolabel) z hľadiska minimalizácie vzniku odpadu. Podobne budú posudzované aj environmentálne manažérske systémy certifikované podľa normy ISO 14001 a EMAS, ako aj úspešnosť zeleného verejného obstarávania, integrovanej produktovej politiky a implementácie Akčného plánu pre environmentálne technológie SR (ETAP). V rámci kapitoly bude nutné preskúmať aj využívanie strategických dokumentov a akčných plánov iných rezortov (napr. Surovinová politika SR, Energetická politika SR, Inovačná stratégia SR).

Ciele Programu sú prezentované vo štvrtjej kapitole. Hlavným navrhovaným cieľom Programu je posun od materiálového zhodnocovania, ako jedinej priority odpadového hospodárstva SR, k predchádzaniu vzniku odpadu v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva. Z analýzy súčasného stavu vyplnú ďalšie kvalitatívne a kvantitatívne čiastkové ciele. Pôjde najmä o zmenu existujúcich stereotypov, prekonanie prekážok v predchádzaní vzniku odpadu, či zvýšenie spoločenského povedomia o negatívnych environmentálnych vplyvoch nadmernej výroby a spotreby.

Program predchádzania vzniku odpadu SR bude vypracovaný na roky 2014 – 2018,

s možnosťou predĺženia do roku 2020. Významnou súčasťou 4. kapitoly bude stanovenie priorit v oblasti prevencie, najmä stanovenie prioritných prúdov odpadov (komunálne odpady, nebezpečné odpady, bioodpady), pre ktoré budú stanovené špecifické ciele a opatrenia na ich splnenie.

Piata kapitola bude obsahovať opatrenia na dosiahnutie cieľov v predchádzaní vzniku odpadu, ktoré vyplnú z analytickej časti a stanovenia prioritných prúdov odpadov. Na základe odporúčaní Európskej komisie bude potrebné realizovať tieto opatrenia najmä formou:

1. Informačných stratégií, zameraných na zmenu správania verejnosti, ktoré zahŕňajú
 - verejné informačné kampane,
 - informácie o technikách predchádzania vzniku odpadu,
 - vzdelávacie programy pre kompetentné orgány,
 - environmentálne označovanie,
 - informácie o produktoch týkajúce sa predchádzania vzniku odpadu;
2. Propagačných stratégií, ktoré vytvárajú stimuly pre zmenu správania a poskytujú finančnú a logistickú podporu pre prospešné iniciatívy, a ktoré zahŕňajú
 - podporu dobrovoľných dohôd,
 - propagáciu ekodizajnu,
 - rozvoj a propagovanie systémov environmentálneho manažérstva,
 - podporovanie infraštruktúry pre opätovné použitie a opravy,
 - stimuly pre čistú spotrebu,
 - podporu výskumu a vývoja výrobkov a technológií, z ktorých vzniká menej odpadu;
3. Regulačných stratégií (právne a ekonomické nástroje), ktoré presadzujú obmedzovanie vzniku odpadov, rozširujú environmentálne záväzky a zavádzajú environmentálne kritériá do verejného obstarávania, a ktoré zahŕňajú
 - politiku rozšírenej zodpovednosti výrobcu,
 - politiku zeleného verejného obstarávania,
 - dane a kvóty pre odpady.

Tieto stratégie sa navzájom dopĺňajú a môžu byť integrované s ďalšími relevantnými politikami.

Najmenej rozpracovanou kapitolou je šiesta kapitola, kde budú uvedené finančné zdroje a mechanizmy na podporu opatrení na dosiahnutie cieľov Programu predchádzania vzniku odpadu SR.

Ďalší postup prípravy Programu predchádzania vzniku odpadu SR

SAŽP ponúkla spoluprácu mimovládnej organizácie Priatelia Zeme – SPZ, najmä pri hodnotení súčasného stavu predchádzania vzniku odpadu SR a pri formulovaní cieľov prevencie a opatrení na ich dosiahnutie. Kým SAŽP má skúsenosti s prípravou strategických dokumentov, Priatelia Zeme – SPZ majú cenné skúsenosti s realizáciou praktických preventívnych opatrení a s komunikáciou na miestnej úrovni.

Program predchádzania vzniku odpadu bude vypracovaný v decembri 2012 spolu s Oznámením o strategickom dokumente a Správou o strategickom dokumente podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Rok 2013 by mal byť využitý najmä na širokú diskusiu so všetkými zainteresovanými stranami (priemysel, obchod, spotrebiteľia, verejná správa, mimovládne organizácie, veda a výskum, vzdelávacie inštitúcie, médiá) a formulovanie konečných cieľov, opatrení, termínov plnenia a určenia zodpovednosti. V tejto etape chce SAŽP využiť skúsenosti získané s posudzovaním strategického dokumentu Programu odpadového hospodárstva SR 2011 – 2015, kedy sa podarilo zapojiť do efektívnej diskusie všetky zainteresované strany.

Záver

V súlade s trendom a cieľmi ES je SR povinná významne zmeniť stratégiu v OH, dôsledne dodržiavať hierarchiu OH a posunúť sa od materiálového a energetického zhodnocovania odpadov k predchádzaniu ich vzniku. K tomu je potrebné vytvoriť adekvátne legislatívne prostredie, najmä transponovať novú smernicu o odpade do právneho poriadku SR, prijať vhodné opatrenia v oblasti informačnej a propagačnej a zaviesť stimulačné nástroje. Rámcom pre tieto zmeny a opatrenia je pripravovaný Program predchádzania vzniku odpadu SR.

Viera Šimkovicová.

Slovenská agentúra
životného prostredia,

Centrum odpadového hospodárstva
a environmentálneho manažérstva
viera.simkovicova@sazp.sk

Projekt CERREC: Staré věci, nové použití, skvělá budoucnost

Proč vyhazovat starou elektroniku, oblečení, sportovní nástroje či nábytek, když často může mít ještě nějaké další využití? Jde jen o pohodlnost každého z nás nebo o nedostatečné podmínky...? Jenže právě tento přístup má za následek to, že je v České republice 84 procent odpadu v současnosti pouze skládkováno. Přitom je zde jiná a pro společnost výhodnější varianta – takovéto produkty se dají opětovně použít. A právě ke zlepšení situace v tomto odvětví odpadového hospodářství už více než rok probíhá mezinárodní projekt CERREC.

Konvenční skládkování znamená odložení problému odpadů na příští generace. Projekt CERREC tomu chce zamezit. Jeho cílem je napomoci snižovat množství odpadu a přispět k udržitelnému využívání přírodních zdrojů. Přidanou hodnotou je prodloužení životních cyklů produktů a vytvoření pracovních pozic.

„Projekt si klade za cíl implementovat požadavky na opětovné využívání odpadů dané evropskou odpadovou legislativou hlavně po praktické stránce. To znamená, že by tento projekt měl ve všech zúčastněných zemích, tedy i v ČR, přispět k vytvoření podmínek pro zakládání a dobré fungování center, případně celých sítí, pro opravy a opětovné využívání odpadů“ říká o projektu Leona Šimková, projektová manažerka Českého sdružení pro biomasu – CZ Biom.

„V minulosti bylo pravidlem, že koupené spotřební věci byly opečovávány a opravovány až do doby, kdy nebylo možné zajistit jejich původní funkci. Současná společnost se naproti tomu neustále dere za novými výrobky, čímž vzniká obrovské množství nevyužitých přístrojů a jiných zařízení, které sice nejsou nejmodernější, ale jsou buď plně funkční, nebo potřebují pouze minimální opravu“, dodává Šimková.

Zájem lidí dostatečný, počet produktů nikoliv

Dosud záleželo především na spotřebiteli, zda si koupí opravitelný produkt s dlouhou životností nebo laciný, většinou nekvalitní „odpadový“ produkt, který nijak nemotivuje spotřebitele, ale ani producenta, aby jakkoliv investovali do životnosti produktu. Opětovné používání výrobků tak fungovalo jen v rámci malé skupiny lidí, která tak činila s ohledem

O projektu CERREC

CERREC je tříapůlroční projekt podpořený v rámci programu Central Europe a spolufinancovaný Evropským fondem regionálního rozvoje. Sdružuje devět partnerů a dalších devět přidružených partnerů ze sedmi evropských zemí (Rakousko, Německo, Česká republika, Maďarsko, Itálie, Polsko a Slovensko).

Vedoucím partnerem projektu je Municipal Waste Management Association Mid-Tyrol (ATM) z Rakouska. Českým zástupcem v projektu je České sdružení pro biomasu – CZ Biom. Jako přidružený partner se projektu účastní také hlavní město Praha. Bližší informace o projektu můžete nalézt na webových stránkách www.cerrec.eu.

na finanční stránku věci nebo z ekologického povědomí a spíše jen vyplňovala mezeru na trhu.

Příklady z praxe v západní Evropě (některé uvádíme v následujícím článku – poznámka redakce) ukázaly, že poptávka po opětovně použitelných produktech existuje, ale těch naopak není dostatek. Většina z nich je totiž zničena spolu s ostatním odpadem, místo aby byla roztríděna a vybrané objekty nabídnuty k dalšímu využití. Potenciál tohoto segmentu se přitom odhaduje na tři až deset procent z celkového množství odpadu.

Ani směrnice o odpadu z elektrických a elektronických zařízení (směrnice Evropské unie o WEEE) však zatím nedokázala změnit zažitý přístup. Zejména proto, že podmínky pro opětov-

né použití nebyly pro členské státy ještě do loňského roku dostatečně motivující.

Díky rámcové směrnici o odpadech (Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2008/98/ES) se však situace posunula. V současnosti jsou úřady povinny i motivovány zavést opětovné použití odpadů. A směrnice specifikuje alespoň způsob, jak zlepšení dosáhnout. Především s pomocí „akreditovaných center a sítí pro opravy a opětovné použití“.

Problémem je, že každá ze zemí EU si v současnosti může vytvořit svou individuální politiku pro opětovné používání odpadů. Vedle toho, že v řadě zemí ale chybí zkušenosti z této oblasti využívání odpadů, by to také mohlo vést k nerovnováze na trhu, regionálním rozdílnostem a legislativní nejistotě s ohledem na přeshraniční trh s odpady a opětovně použitelnými produkty, ale i například opakování stejných chyb. A přesně tomu chce projekt CERREC zabránit pomocí mezinárodní kooperace zúčastněných subjektů.

První subjekty projektu CERREC nalezeny

Projekt CERREC chce z opětovného využívání odpadů vytvořit naprosto běž-

Pět kroků k úspěchu

1. Definování vnitrostátních rámcových podmínek pro zakládání center a sítí pro opravy a opětovné použití.
2. Zapojení klíčových subjektů odpadového hospodářství do projektu.
3. Vytvoření akreditačních postupů a standardů kvality pro tato centra.
4. Založení mezinárodní platformy pro výměnu know-how, ověřených postupů i znovupoužitelných produktů a zboží.
5. Příprava souboru nástrojů s pokyny, návody, strategiemi a úspěšnými příklady z praxe, které pomohou při profesionalizaci současných a chystaných regionálních center a sítí pro opravy a opětovné použití.

Projekt CERREC pohledem Leony Šimkové

Největším problémem v rámci české sekce projektu bylo na počátku nalézt relevantní informace, ale také subjekty, které se v tomto odvětví pohybují. Vzhledem k tomu, že tuzemské společnosti s tímto odvětvím nemají příliš zkušeností, nebylo hledání zcela jednoznačné a jednoduché.

Přitom je to škoda. Nejde jen o to, že je to odvětví, které může přispět ke zlepšení sociálních podmínek a naplnění environmentálních cílů, ale i o to, že samo opětovné použití produktů, které by jinak skončily na skládce, pomáhá změnit uvažování lidí o tom, jaké produkty nakupují a jakým způsobem produkty přijímají a užívají.

Je až s podivem, že se začíná opětovné použití rozvíjet až teď. Second handy a internetové bazary jsou dnes sice již běžnou součástí našeho života, nicméně systematické řešení pro místa, kde se z odloženého nepotřebného produktu může stát plnohodnotné zboží, stále chybí.

V zahraničí fungují re-use centra, která k čistě komerční bázi navíc přidávají přidanou hodnotu toho, že opětovným použitím a servisem s tím souvisejícím – sběr, oprava, prodej, administrativa – pomáhají sociálně slabším nebo znevýhodněným se opět zapojit do pracovního procesu.

V Čechách je zatím subjektů jen pár, a i když tu nejsou jednoznačné podmínky pro tento způsob nakládání s odpady, vidíme zde jednoznačný potenciál a jednáme s novými subjekty, které by měly zájem se na tomto ambiciózním plánu podílet.

nou věc, tak jako je tomu dnes například u recyklace. Použité věci se automaticky nevyhodí do koše a nezničí, ale naopak opraví a nabídnou se dalším uživatelům. Experti z CERREC shrnuli cíle projektu do takzvaných „Pěti kroků k úspěchu“ (viz box na sousední stránce).

„Jde o to informovat o možnosti dalšího použití těchto předmětů. Zároveň je třeba pomoci vytvořit opravovací centra, kde bude možné poškozené předměty opravit do funkčního stavu a vrátit jako produkt zpět na trh. Tím se sníží množství odpadů a zároveň dostanou lidé s nižšími finančními možnostmi šanci pořídit si funkční vybavení pro jejich domácnosti

levněji“ shrnuje Petr Tluka, vedoucí oddělení zahraničních vztahů CZ Biom, výhody projektu.

Má to ale i své bariéry, kterými jsou v ČR prozatím nejasné legislativní podmínky pro opětovné využívání odpadů či chybějící zkušenosti s ekonomikou a provozuschopností takového centra.

Projekt má několik fází, přičemž tu první má úspěšně za sebou. Zahrnovala především přípravu, kdy byla vytvářena síť národních i nadnárodních zainteresovaných subjektů, které by sdílely své znalosti a pomohly tak projekt uvést do chodu. V rámci projektu tak i v ČR vznikla pracovní skupina, která se bude

věnovat konkrétním možnostem a podmínkám v ČR. Zástupci se ale budou účastnit i mezinárodních setkání expertů jednotlivých zemí.

Projekt CERREC už nakoukl druhou polovinu svých cílů

V současnosti už je v plném proudu i druhý krok a tedy definování národních rámcových podmínek pro zavedení těchto center a sítí pro opravy a opětovné použití v zúčastněných zemích. Vyhodnocení podmínek z jednotlivých států by mělo sloužit jako cenný podklad pro přípravu dalších výstupů projektu i jako cenné srovnání odlišných národních podmínek.

Zároveň se pracuje na vymezení relevantních zdrojů odpadů, definování osvědčených postupů a možných modelů fungování center, koncepci služeb i doporučení v oblasti marketingu a PR. Tyto informace jsou shrnuty v příručce pro zavádění center a sítí pro opětovné využívání odpadů, jejíž příprava je ve finální fázi.

V neposlední řadě budou součástí projektu také akreditační postupy a standardy kvality pro centra i odpadní produkty, které by měly zaručit plnohodnotný návrat odpadních produktů zpátky do kategorie zboží. Na těchto podkladech už se začalo pracovat. Následně bude ještě vytvořena platforma pro mezinárodní spolupráci, která bude sloužit primárně pro sdílení zkušeností, know-how i obchodování s těmito produkty, případně jejími součástmi.

*Leona Šimková, Petr Tluka
CZ Biom
simkova@biom.czz*

EU k opětovnému využití

V kritice, uvedené v úvodu k tématu, jsme k českému MŽP trochu nespravedliví, protože po uzávěrce jsme od Ing. J. Pavlíčka z odboru odpadů obdrželi alespoň výčet citací v evropských předpisech.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ) (vyšla 24. 7. 2012 v Úředním věstníku Evropské unie).

čl. 6:

2. Členské státy zajistí, aby byly sběr

a přeprava OEEZ sebraných tříděným sběrem prováděny způsobem umožňujícím optimální podmínky pro přípravu na opětovné použití a recyklaci, jakož i izolaci nebezpečných látek.

Aby se maximalizovala příprava na opětovné použití, podporují členské státy, aby sběrné systémy nebo sběrná zařízení tam, kde je to vhodné, před jakoukoli další přepravou zajistily, že OEEZ, která mají být připravena k opětovnému použití, jsou na sběrných místech separována od jiných OEEZ sebraných tříděným sběrem, zejména

tím, že umožní přístup pracovníkům z center opětovného použití.

Směrnice RoHS 2011/65/EU o omezení používání některých nebezpečných látek v elektrických a elektronických zařízeních umožňuje v čl. 4 a 5 výjimky pro opětovné použití EEZ uvedených na trh před 1. červencem 2006 a náhradní díly z nich získané za uvedených podmínek.

*Redakčně upravil
(op)*

B+B: Belgie a Británie – příklady, že opětovné použití může úspěšně fungovat

Opětovné použití je v Čechách lidově řečeno „v plenkách“. Oproti zahraničí je zde minimum společností, které by se tímto segmentem odpadového hospodářství zabývaly. Důvodem nicméně nemusí být pouze neochota problematiku řešit, ale také nedostatek zkušeností či chybějící právní nebo finanční podpora v dané zemi.

Je to škoda a zkušenosti ze zahraničí ukazují, že to jde, když se chce. Stačí se podívat na dva úspěšné příklady. Jeden nalezneme v Belgii, kde už od roku 1994 funguje organizace jménem **KOMOSIE**. Ten druhý – *The Furniture Re-use Network* – pak nalezneme ve Velké Británii a je to síť pro upotřebení použitého nábytku.

Oba zmíněné příklady z různých zemí ukazují, že v tomto odvětví dřímá velký potenciál. Jde však o to konečně začít a tím pádem se dostat lidem i autoritám do povědomí.

KOMOSIE (*Koepel van Milieuondernemers in de Sociale Economie*)

KOMOSIE je federace neziskových organizací ve Vlámku, které se primárně věnují sběru, vyřídění, repasi a prodeji použitých výrobků, ale také oblasti úspor energie. KOMOSIE vznikla v roce 1994, původně za účelem sdružovat, zastupovat a podporovat podniky z oblasti sociální ekonomiky, které se věnovaly problematice ochrany životního prostředí.

V současné době KOMOSIE představuje síť organizací, které provozují více než 30 center pro opětovné použití odpadů, stejně jako 108 obchodů vystupujících pod vlastní obchodní značkou „*De Kringwinkel*“, kde jsou výrobky následně prodávány.

50 tisíc tun odpadu ročně, servis pro 6 milionů obyvatel Vlámka

Odpady jsou shromažďovány v centrech pro opětovné využití. Už během přebírání dochází k přísné selekci vyřazených produktů. Celkem je takto v rámci sítě KOMOSIE shromážděno kolem 50 tis. tun „odpadu“ za rok.

Servis je zajišťován pro cca 6 mil. obyvatel regionu. Většinou se jedná o oblečení, elektronická zařízení, nábytek, knihy, média či sportovní potřeby. Těm je

v obchodě s opětovně použitelnými výrobky, či doručeno do sběrného dvora. To poukazuje na výrazné povědomí mezi občany, kteří evidentně systém KOMOSIE přijali za svůj.

Obrázek 1: Testování a případná oprava použitého spotřebiče

následně v centrech pro opětovné použití „vdechnut“ druhý život – výrobky jsou vyříděny, čištěny, procházejí základní kontrolou jejich funkčnosti a následně se prodávají v „*De Kringwinkel*“ obchodech. Ročně tyto obchody s obratem až 33 milionu Eur navštíví asi 3,8 milionu zákazníků.

Zajímavá je i další statistika. Z celkového objemu nashromážděného odpadu je 50 % možno opětovně využít a 35 – 40 % tvoří recyklovatelný podíl. Jen zbylých 10 – 15 % je nevyužitelné a tedy určeno pro spalovny nebo na skládky. Nutno dodat, že ve Vlámku je až 70 % odpadu z domácností sebráno odděleně, což je jeden z nejvyšších podílů na světě.

Odpady jsou v rámci sítě KOMOSIE shromažďovány různě. Sedmdesát procent produktů získaných pro opětovné použití je vyzvednuto na základě telefonátu od původních majitelů a jen třicet procent je buďto převzato přímo

Vlastní systém pro elektrozařízení

Sebrané, a tedy již vyříděné, elektrospotřebiče z domácností jsou shromážděny v jednom z osmi speciálních center zaměřených na testování a případné opravy elektrozařízení (**obrázek 1**). Tato centra dohromady tvoří síť, kde jsou nepotřebné elektrospotřebiče sbírány, kontrolovány a uváděny zpátky do provozu nebo případně odborně recyklovány.

Prodej repasovaných elektrospotřebičů se děje ve stejné síti obchodů, nicméně s tím rozdílem, že jsou označeny značkou „*Revisie*“. Jedná se o značku kvality, která funguje v systému už od roku 1999. Tato značka spotřebiteli říká, že zakoupený produkt je sice použitý, nicméně prověřený a hlavně plně bezpečný.

Vážnost této značky potvrzuje i fakt, že zákazníkovi je na zakoupený výrobek poskytnuta dvanáctiměsíční záruční lhůta. V rámci fungování celého systému jsou navíc zavedeny společné postupy

a kontroly kvality, jsou shromažďována data a informace o výrobcích a pořádána školení pro zaměstnance.

Vedle toho, že KOMOSIE má environmentální přínos, její nemalý význam je také v sociální oblasti. Celý tento systém totiž představuje pracovní příležitost pro čtyři a půl tisíce lidí, z nichž 85 procent má nějaké znevýhodnění – lidé dlouhodobě nezaměstnaní, s nízkým vzděláním či ti se zdravotním znevýhodněním.

Kombinace nezisková organizace – kvalitní marketing u KOMOSIE funguje

Členové KOMOSIE jsou neziskové organizace, tedy společnosti nevykazující zisk. Většina příjmů tedy pochází z prodeje a zakázek od místních orgánů. Případná ztrátovost v rámci projektu, který však napomáhá navrácení sociálně slabých do pracovního procesu, je kryta prostředky místních úřadů.

Celých 40 – 50 % příjmů systému je ale tvořeno zisky z prodeje ve vlastních obchodech s použitým zbožím. Dalších 40 až 50 % pak tvoří příjmy ze zaměstnávání znevýhodněných skupin lidí a z podpory na poskytování tréninku pro dlouhodobě nezaměstnané osoby. Zbylých 20 % představují poplatky výrobců a místních orgánů.

Jedna stránka věci je zajištění dostatečného množství odpadů, které má potenciál být znovu použito, neméně důležitý je ale také prodej. V současné době, 95 % všech různých obchodů nabízejí-

cích použité zboží ve Flandrech vystupuje pod značkou „De Kringwinkel“.

KOMOSIE poskytuje stále silnější podporu „svým“ obchodům. Byl vyvinut model dispoziční úpravy těchto obchodů pro zajištění jejich profesionálnější image, je jim poskytována marketingová podpora, jsou vyvinuty vlastní standardy kvality a řada dalších aktivit. Jako je třeba reklama a další PR akce, které jsou nedílnou částí a mají velký podíl na povědomí lidí a tedy na úspěchu fungování celého systému.

Díky tomu tak má belgický trh s opětovně použitelnými produkty komplexní model fungování systému. De Kringwinkel tak dodává secondhand obchodům ve Flandrech rozhodně lepší, profesionálnější a věrohodnější tvář (**obrázek 2**).

FRN: charita i re-use

Re-use, jak se tomuto segmentu odpadového hospodářství říká v angličtině, funguje úspěšně i ve Velké Británii. Lze zde nalézt *The Furniture Re-use Network*, což je síť organizací, která má za cíl snížit chudobu a pomoci potřebným domácnostem při pořizování nábytku, elektronického vybavení a dalších domácích potřeb za přijatelné ceny. Zároveň je FRN schopna zajistit zaučení a následné zaměstnání pro sociálně vyloučené občany.

Mezi členy patří malé lokální charity stejně tak jako i velké sociální organizace, z nichž některé jsou napojené na bytová družstva a dobrovolnická sdruže-

ní. Všechny však mají společné jedno – charitativní cíle. Zajímavostí je třeba to, že FRN odstartovalo partnerství se společností IKEA, jehož cílem je ještě více zvýšit povědomí o opětovném použití mezi občany.

V praxi FRN funguje tak, že zúčastněné organizace vyberou opětovně použitelné produkty, které musí splnit poměrně vysoké kvalitativní nároky, avšak zároveň už je současný majitel nepotřebuje. Následně zajistí jejich distribuci rodinám, které je naopak potřebují.

Vzhledem k vysoké poptávce FRN vybudovala regionální síť specializovaných center pro testování a opravu elektronického zboží (*Appliance Re-use Centres*). Výrobky, které těmito centry projdou, dostanou tři až šestiměsíční záruku a splňují nejvyšší nároky.

Široká síť sběrných míst

FRN má díky opravdu rozvinuté síti sběrných míst vlastně usnadněnou úlohu, co se týče získání kvalitního použitého nábytku. Podobně jako u KOMOSIE i zde nejvíce funguje sběr na základě „echa“ od majitele, který chce daný kus darovat. Přibližně 75 procent a tedy drtivá většina z darovaného nábytku je opětovně použitelná.

Zároveň organizace fungující pod společnou hlavičkou FRN spolupracují s místními organizacemi zajišťujícími odvoz objemného odpadu z domácností. Okolo třiceti procent tohoto odpadu je opětovně použitelných za dodržení kvalitativních standardů.

Další variantou způsobu sběru nábytku jsou klasické místní sběrné dvory, u kterých se dají mezi obyčejným odpadem najít produkty opětovně použitelné. Úspěšnost zde není vysoká, jen deset procent z vybraného nábytku se dočká re-use.

Furniture re-use network nabízí také odvoz kancelářského nábytku. Tato služba se týká především firem, obchodních řetězců, výrobců, úřadů či škol. Oproti ostatním je ale tento způsob sběru placený.

Produkty druhé jakosti jsou poslední variantou, jak FRN získává nábytek. S výrobcí mají často společnosti sdružené do FRN dohodu, že od nich dostávají produkty, které postrádají nejvyšší kvalitu, jejichž výroba končí či jsou drobně poškozené například z užívání v obchodě. Jsou většinou takto i označovány, se štítkem „Téměř jako nové“.

Obrázek 2. De Kringwinkel obchody nejsou žádné „hrabárny“. Tento je v Antverpách

Zaměstnání pro tisíce lidí

Čísla ukazují, že FRN hraje v zaměstnávání sociálně potřebných opravdu výraznou roli. V jejích členských pobočkách, jichž je 350 (celkem 160 organizací se v rámci FRN zabývá repasováním a opětovným použitím) totiž pracuje:

- 2500 zaměstnanců na plný úvazek,
- 1000 zaměstnanců na 1/2 úvazek,
- 6600 zaměstnanců jako učni,
- 10000 zaměstnanců jako dobrovolníci.

Financování FRN je založeno především na členských příspěvcích. Ten se skládá z ročního předplatného a z poplatku závislého na počtu produktů a velikosti člena. Lokální sběrná centra se zase snaží o finanční nezávislost prostřednictvím poplatků od maloobchodníků, výrobců a místních orgánů (granty a smlouvy).

Ceny samotného nábytku se snaží FRN udržet tak nízko, jak to jen v rozumné míře jde. V průměru jsou na úrovni 10 – 50 % cen nových produktů. Zajímavostí v tomto ohledu je například fakt, že členové FRN ročně shromáždí nejvíce ledniček ve Velké Británii. Nicméně pouze 15 procent z celkových tří set kusů je však opětovně použitelných a tím pádem vhodných pro rodiny s nízkými příjmy.

Projekty FRN:

Na nábytku záleží i švédské IKEA

FRN podporuje hned několik projektů, a to jak neziskových, tak i ty, které mají za cíl finanční zhodnocení.

Pět kroků k úspěchu

1. Definování vnitrostátních rámcových podmínek pro zakládání center a sítí pro opravy a opětovné použití.
2. Zapojení klíčových subjektů odpadového hospodářství do projektu.
3. Vytvoření akreditačních postupů a standardů kvality pro tato centra.
4. Založení mezinárodní platformy pro výměnu know-how, ověřených postupů i znovupoužitelných produktů a zboží.
5. Příprava souboru nástrojů s pokyny, návody, strategiemi a úspěšnými příklady z praxe, které pomohou při profesionalizaci současných a chystaných regionálních center a sítí pro opravy a opětovné použití.

Například projekt „*Furniture Makers*“ (*Na nábytku záleží*) nabízí širokou škálu akreditovaných kvalifikací, které jsou potenciálními zaměstnavateli obecně uznávány jako vysoce hodnotné. Účastníci projektu mají vysokou úspěšnost v získání zaměstnání.

Centra pro opětovné použití jim poskytují specifické vzdělávací dovednosti v práci s repasovanými elektrospotřebiči. Takové schopnosti jsou u potenciálních zaměstnanců velice ceněny, protože jsou konkurenceschopnějšími na trhu práce.

Dalším projektem jsou tzv. „*Starter*

packs“. Jedná se o startovní balíčky základních domácích potřeb a nábytku, které pomáhají novému nájemníkovi začít žít nový život. Většinou se tyto sety sestávají z hrnců, pánví, peřin, povlečení, příborů, ručníků a toaletních potřeb.

FRN dlouhodobě spolupracuje se švédským prodejcem nábytku IKEA. Toto partnerství se sestává z několika úrovní. V rámci obchodů jsou u pokladen dostupné letáky informující o možnostech opětovného použití nábytku a na webových stránkách jsou k nalezení odkazy na projekty FRN.

Navíc obě strany se v rámci partnerství snaží vymyslet schéma, které zjednoduší vrácení opětovně použitelného nábytku. To by mělo výrazné environmentální, finanční a zároveň také výdaje-neutralizující výhody. V současnosti je naplánován pilotní projekt, který by měl právě toto vyzkoušet.

Další úspěšně realizované příklady center pro opětovné využívání odpadů a informace o opětovném využívání odpadů můžete nalézt na webové stránce www.cerrec.eu.

Tento článek byl připraven v rámci projektu CERREC (Central Europe Repair & Re-use Centres and Networks), který je podpořen v rámci programu Central Europe a spolufinancovaný Evropským fondem regionálního rozvoje.

Leona Šimková
CZ Biom
simkova@biom.cz

STOP plýtvání potravinami!

CO JSOU A CO CHTĚJÍ POTRAVINOVÉ BANKY

Vloni v létě se ke mně dostal novinový článek s výmluvným nadpisem „*Milion tun potravin končí v koši*“. Nikdo u nás množství likvidovaných potravin neviduje, milion tun je odhad. Když pomíneme potraviny, které podlely zkáze, přece ještě zůstává takové množství jídla, kterým by se mohlo sytit několik tisíc nejchudších lidí po celý rok.

Odpověď na otázku, co je příčinou tohoto jednání, dává druhá část zmíněného nadpisu „*aby se nemusela platit daň*“. Nepřijde vám to zvláštní? Daňový systém je nastaven tak, aby bylo výhodnější potraviny vyvézt na skládku nebo do kafilérie, než aby je dostali lidé k jídlu. Tento způsob myšlení trvá už několik desetiletí. Někomu to asi nevadí, někomu je to lhostejné, mnozí o tom nevědí. Možná jsou i takoví, kterým tento systém přináší prospěch!

V šedesátých letech minulého století se John van Hengel rozhodl něco změnit. Byl to dobrovolník v jedné veřejné jídelně pro chudé, který viděl na jedné straně lidi, kteří žijí v nedostatku a v podvýživě a naproti tomu obrovské plýtvání potravinami. Začal shromažďovat přebytky potravin od výrobců a obchodníků, které by jinak skončily v onom pomyslném odpadkovém koši, a rozdávát je lidem, kteří žili v nouzi. V roce 1967 vytvořil první potravinovou banku na světě, ve Phoenixu v Arizoně.

Tato myšlenka se pak začala šířit po celé Americe a dala vzniknout celé síti potravinových bank. V dalších letech zasáhla i všechny kontinenty.

A jak začaly potravinové banky v Evropě? Na tuto otázku odpovídá Bernard Dandrel, emeritní prezident Evropské federace potravinových bank a zakladatel první potravinové banky v Evropě:

„Potravinové banky jsem si nevybral, prosadila si je prozřetelnost jako odpověď na nouzi lidí, rodin, které v Paříži trpěly hladu. Bylo to v roce 1984. Nezaměstnanost prudce rostla a následovala ji vlna chudoby.

Deník La Croix uveřejnil stížnost jedné řeholnice, sestry Cécile Bigo. Upozorňovala v něm na obrovské plýtvání potravinami na jedné straně, zatímco na druhé straně viděla matky prohrabávat popelnice, aby našly zbytky, kterými nasytí své děti. Na to zareagoval dobrovolný pracovník potravinové banky z kanadského Edmontonu, který byl právě na návštěvě ve Francii. Zástupcům humanitárních a charitativních organizací vysvětlil, jak lze čelit plýtvání potravinami a v atmosféře nezištné pomoci nabízet hladovým nejen chléb, ale i přátelství.

Jen málo účastníků se nechalo přesvědčit, připadalo jim příliš obtížné takové principy uvést do praxe. Dá se vůbec přistoupit na takovou každodenní výzvu? Navzdory odporu se několik křesťanských organizací pustilo do tohoto bláznivého dobrodružství. Víra v nemožné, když to znamenalo zachránit bratra v nouzi, to byl závazek, který jsme každý den obnovovali.

Brzy potravinová banka pro Paříž a okolí spatřila světlo světa. Byla otevřena 4. prosince 1984. První dary, které jsme dostali, byly chléb a ryby. Usadili jsme se v kostele, který už nesloužil pro bohoslužby. To pro nás byly symboly a znamení.

Tato zkušenost se rychle rozšířila po celé Francii. Rozvoj potravinových bank usnadnil možnost otvírat nová a nová místa, kam mohou přicházet osamělí lidé, kteří už ztratili naději, aby se setkali u společného stolu a pocítili uznání své důstojnosti a jedinečnosti. A mohli tak postupně nacházet sílu k novému začátku.“

V roce 1986 byla otevřena první belgická potravinová banka v Bruselu. V den otevření její představitelé a zástupci francouzské federace potravinových bank podepsali stanovy Evropské federace potravinových bank. Po Belgii

přišla Itálie, následovalo Španělsko, Irsko, Portugalsko a další státy.

Historie potravinových bank v České republice, resp. tehdy ještě v Československu, začíná v roce 1992. Bezprostředním impulsem pro vznik potravinových bank byly první osobní kontakty právě s panem Bernardem Dandrelem. Překážkou od samého počátku je stále nepochopení ze strany státu, na rozdíl třeba od Polska. Zřejmě si naši představitelé nechtějí u nás připouštět existenci chudoby.

Přesto vznikla již v roce 1994 **Česká federace potravinových bank** jako občanské sdružení. Jejím posláním je boj proti hladu a proti plýtvání potravinami. Ve svém poslání respektuje Chartu evropských potravinových bank, která je nedílnou součástí stanov. Cílem je zřizovat a sdružovat potravinové banky působící v ČR, koordinovat jejich činnost, dbát o jejich rozvoj a reprezentovat je před státem a zahraničím.

Potravinové banky shromažďují zdarma potraviny, skladují a rozdělují je humanitárním nebo charitativním organizacím, které je dále předávají potřebným lidem. Dodavateli jsou prvovýrobci, zemědělci, potravinářský průmysl, obchodníci. Ti bezplatně dávají své výrobky, které jsou neprodejné ale plnohodnotné a zdravotně nezávadné. Také Evropská unie má svůj Evropský program potravinové pomoci nejchudším.

Potraviny se dopravují do skladů, kde se třídí a skladují podle závazných obecně platných pravidel. Potravinové banky rozdělují zase bezplatně tyto výrobky zásadně mezi místní neziskové organizace, jejichž náplní je podpora osob v těžkých situacích, aby mohly znovu najít své místo ve společnosti.

Osobně vnímám jako převrácené současné myšlení a chování, kdy je pro někoho výhodnější potraviny vyhodit, než aby je daroval. Vždyť v potravinách je hodnota lidské práce zemědělce, zpracovatele, dopravy, obchodu. A úroda sama o sobě není samozřejmá, je proměnlivá. Biblický Jákobův syn Josef prozíravě shromáždil během sedmi úrodných let zásoby, aby v následujících sedmi hladových letech nasýtil celý Egypt a ještě zbývalo pro okolní národy.

Zdá se, že v dnešní odcizené době prozíravost vymizela nebo byla silně potlačena. Převrátily se nám hodnoty. Solární panely na úrodné půdě mají větší cenu než pole

osetá pšenicí nebo osázená bramborami, výhodnější je pěstování řepky na motorové palivo než obilí na chléb pro lidi. Podobné myšlení zřejmě vede k tomu, aby se potraviny raději vyvážely na skládku, než aby posloužily lidem na obživu.

Neprodáných potravin by se mohlo rozdat mnohem víc než dosud, kdyby tomu nebránila daňová zátěž věcného daru. Kdyby chtěl dárcé darovat potraviny například za deset tisíc korun (pořizovací cena), pak zaplatí letos 14 procent DPH, tedy čtrnáct set korun. Když tyto potraviny zlikviduje, DPH neplatí, ztrátu si odepíše do daňových nákladů a tím si ještě sníží daňový základ pro daň z příjmů právnických osob. Takže stát od něho stejně nic nedostane, zatěžuje se životní prostředí a hladoví dál hladoví. *Cui bono?* Komu to může prospívat?

Dočetl jsem se, že Ministerstvo financí žádné výjimky neplánuje. Prý to ani není možné, výjimka na darované potraviny by prý mohla být v rozporu s evropskou směrnicí o DPH. Je to notoricky známá výmluva na tu „zlou Evropu“. Také jsem se dočetl, že tuto výjimku si vyjednalo 13 států EU, dokonce celkem nedávno např. Polsko v roce 2008 a Maďarsko předloni.

Při troše dobré vůle a lidského vzájemného vztahu by tomu tak nemuselo být. Neprodejné, ale zdravotně nezávadné potraviny by mohly zlepšit život chudým lidem. Potravinové banky dokážou potraviny zužitkovat a tuto pomoc zprostředkovat. Dokazuje to téměř půl století jejich činnosti.

Ilja Hradecký

Česká federace potravinových bank

hradecky@nadeje.cz

www.potravinovabanka.cz/cfjb

Poznámka redakce: *Nejsem daňový expert, ale hodnotu darovaných potravin snad může obchodník či výrobce vykázat jako dar a tím si také snížit daňový základ. Navíc ušetří značnou částku za odstranění těchto výrobků, které se tak staly odpadem. A jiné využití či odstranění některých, zvláště balených potravin není bezproblémové.*

Pokud se ovšem nepřelepí štítky s datem či zboží nepřebalí, jak o tom v poslední době slyšíme z médií. To je sice rovněž předcházení vzniku odpadů, ale nikoli následováníhodné. Podobně jako například omývání zelených masných výrobků octem, které by se při značné míře otrlosti dalo považovat za přípravu k opětovnému využití. (op)

Prevence plýtvání potravinami pomůže potřebným

Potravinová banka Praha byla založena v roce 2009 a je součástí České federace potravinových bank. Hlavním cílem potravinové banky je předejít plýtvání potravinami tím, že shromažďuje potraviny od dárců za účelem jejich další redistribuce potřebným.

Banka shromažďuje od dárců zemědělské přebytky, přebytky produkce potravinářského průmyslu, přebytky z veřejných jídelen a restaurací, příspěvky shromážděné při veřejných sbírkách v supermarketech, ve školách, atd. Tyto potraviny dále přerozděluje organizacím, které jsou přihlášeny jako odběratelé a poskytují pomoc skupinám ohroženým sociálním vyloučením, osobám bez domova, dětem

bez rodičů a osobám v krizové situaci.

Pražská potravinová banka má k dnešnímu dni 68 odběratelů, mezi nimi jsou zařízení, jako např. Naděje, Romodrom, Armáda spásy, Seleziani, Sluneční domov, Domov Magdaléna a další.

Potravinová banka je závislá na dárcích, potřebuje nejen potraviny k další distribuci, ale také malý pracovní tým vybavený nákladním vozem, sklad s lednicemi a mrazicími boxy, vysokozdvizný vozík, a to vše stojí určité finanční prostředky.

Proto vítáme sponzory, kteří mohou

nabídnout buď finanční dary k zajištění provozu banky, hmotné dary, subvence, nebo převzetí a krytí finančních nákladů na provoz organizace a samozřejmě potraviny, které jsou hlavním předmětem dalšího přerozdělování odběratelům.

Našimi největšími sponzory jsou především firmy z potravinářského odvětví, např. Globus, Makro, Unilever, Nestle, Kraftfood, Ferrero Česká republika, Danone, Vitana, Meagle, Podravka-Lagris, Douve Egberts a dal-

ší. Jim i dalším patří velký dík, neboť jejich zásluhou je zajištěn provoz potravinové banky.

Vedle toho děti z jedné mezinárodní školy každoročně prodávají své výrobky na školních bazarech a za vydělané peníze vždy nakoupí v Makru potraviny a v období vánoc je přivezou do Potravinové banky Praha (*obrázek 1*). Je to dobrý příklad výchovy dětí k sociálnímu citění a také dobrý způsob, jak předcházet tomu, aby v budoucnu plýtvaly potravinami, protože jsou schopny si představit, komu všemu mohou posloužit (*obrázek 2*)

Věra Doušová
Potravinová banka Praha
veradous.praha@post.cz

Obrázek 1: Děti přinesly potravinové dary těm, ke kterým nebyl život tak štědrý

Obrázek 2: Děti vidí část z těch potravin, které se málem staly odpadem, ale nestaly!

Data na obalech potravin

Na obalech potravin povinně musí být uvedeno datum a ne každému je zcela jasné, co přesně vypovídá (někdy jsou i data dvě, navíc datum výroby).

Podle sdělení Státní zemědělské a potravinářské inspekce existují pouze dva druhy časových údajů na obalech potravin:

- doba použitelnosti,
- doba minimální trvanlivosti

Doba použitelnosti se týká rychloobrátkového zboží, jakým jsou například masné výrobky. Tu určuje výrobce

v souladu s předepsanými podmínkami. Toto datum platí do půlnoci uvedeného dne **a potom už se nesmí za žádných okolností zboží prodávat** (považuje se za zdravotně závadné). Datum použitelnosti se uvádí slovy: „*Spotřebujte do...*“, přičemž údaj se uvádí v předepsaném pořadí: den, měsíc a rok ukončení této doby.

Doba minimální trvanlivosti se udává u trvanlivějšího zboží, jakým jsou třeba chipsy nebo sladkosti. **Po uplynutí této doby může být výrobek nadále**

prodáván, ale jedině s upozorněním pro spotřebitele. Nebude zdravotně závadný, ale už je tam nějaký kompromis ohledně jakosti. Uvádí se slovy: „*Minimální trvanlivost do...*“.

Do potravinových bank či jinak na charitu tedy může jít pouze to druhé zboží, protože potraviny po uplynutí data použitelnosti se za žádných podmínek distribuovat nesmějí, konkrétně by se jednalo o „nabízení potraviny nevhodné k lidské spotřebě“.

(lj, op)

Množství rozdaných potravin roste

Potravinová banka v Ostravě (dále PBO) je jednou ze tří potravinových bank v ČR s charitativním zaměřením, jejichž prostřednictvím lze pomoci lidem v nouzi. Všechny je sdružuje Česká federace potravinových bank se sídlem v Praze.

Posláním občanského sdružení Potravinová banka v Ostravě je pomáhat s odstraňováním chudoby a hladu a zároveň předcházet plýtvání potravinami.

Cílem potravinové banky je získávat zejména přebytečné či neprodejné, ale požitelné potraviny (např. od výrobců, potravinových řetězců, ze stravovacích zařízení nebo od dárců). Banka je skladuje a bezplatně rozdává lidem v nepříznivé životní situaci, do které se dostali na dlouhodobou nebo přechodnou dobu z různých důvodů. Jedná se o věkově neomezenou strukturu příjemců řešících různé zdravotní či sociální handicapy (děti, dospívající, dospělí, senioři, lidé se zdravotním postižením, lidé bez domova, lidé společensky nepřizpůsobiví apod.).

Počet podpořených osob se odvíjí od množství získané potravinové pomoci i na počtu zapojených organizací. PBO nedistribuuje potraviny přímo cílové skupině, ale prostřednictvím organizací, které s výše uvedenými cílovými skupinami pracují (např. Charita ČR, Armáda spásy, Slezská diakonie, Diakonie ČCE, Elim, Nová šance, Ekipa, FOD, Vzájemné soužití a další).

K 30. 6. 2012 tvoří členskou základnu Potravinové banky v Ostravě 28 organizací. Prostřednictvím jejich středisek dodává PBO potraviny cca 65 subjektům.

Tabulka: Množství a pořizovací hodnota potravin přijatých (a rozdaných) Potravinovou bankou v Ostravě v letech 2010 až 2012

Období	Množství (kg)	Pořizovací hodnota (Kč)
2010	24 852	828 405
2011	56 730	1 524 114
1 – 6/2012	32 570	1 694 967

Obrázek 3: Z potravinové banky si zboží odvázejí různé charitativní organizace, aby pomohly potřebným

Za první pololetí roku 2012 s námi navázalo spolupráci celkem 6 nových organizací. Za více než dvouleté období v činnosti ostravské potravinové banky je také zároveň viditelný posun v přijatém množství potravin (*tabulka*).

Nárůst v příjmu potravin se nám podařilo mimo jiné zajistit navázáním pravidelné spolupráce se dvěma potravinovými řetězci, které nám darují potraviny 2 – 3 dny před datem spotřeby a trvanlivé potraviny s těsně ukončeným datem minimální trvanlivosti.

Zamýšlíme se nad otázkou, proč některé potravinové řetězce o spolupráci mají zájem a proč některé ne? Je přece velmi prospěšné, že darované konzumovatelné potraviny nacházejí své cílové příjemce z řad lidí v nouzi a navíc nemusí docházet k jejich likvidaci!

Z praxe potvrzujeme, že všechny potraviny, které byly PBO darovány našly vždy své konzumenty. Velmi rádi bychom navázali spolupráci i s dalšími subjekty, které tímto druhem potravin disponují, mohli by je věnovat na charitativní účely a navázat spolupráci s některou z potravinových bank, ať už v Ostravě, Praze nebo Litoměřicích.

Kontakt na jednotlivé potravinové banky je na společném webu www.potravinovabanka.cz.

Irena Mrázková
Potravínová banka v Ostravě
potravinovabanka@seznam.cz

Obrázek 1: Sortiment potravin v potravinových bankách je široký

Obrázek 2: Množství zboží, které se nestalo odpadem, není malé (a mohlo by být ještě větší, kdyby...)

Nevíte si rady v obci s textilním odpadem?

Vadí Vám, že nepotřebné věci z domácnosti – textil, boty, peřiny, deky, hračky apod. končí v popelnici nebo u popelnice? Bohužel ani na chodníku nenajdou věci své smysluplné uplatnění. Většinou jen dělají nepořádek.

Obrázek: Malý a velký kontejner Diakonie Broumov s celkem čtyřmi vhozovými otvory

Diakonie Broumov nabízí městům a občanům řešení, které má ekologický i sociální dopad. Odpadové fórum o tom obecně informovalo před dvěma lety (*Odpadové fórum 9/2010, str. 22*) a loni přineslo odtamtud reportáž nazvanou *Hadry, kam se podíváte* (*Odpadové fórum 9/2011, str. 12 – 13*). Diakonie našla cestu jak darovat nepotřebné věci z domácnosti i pro občany větších měst, kde je možnost jejich smysluplného odezdání vázaná na otvírací dobu sociálních zařízení a nebo vůbec není. Dlouholetá zkušenost ukázala, že se lidé v případě dobrovolné činnosti neradi vážou na termíny. Mnohem více ocení možnost odevzdat oblečení v době, která jim vyhovuje, např. při víkendovém nákupu.

Jedná se o projekt Diakonie Broumov *Nepotřebné věci potřebným lidem*, kdy se nadbytečné předměty a ošacení sbírají do kontejnerů, jejichž obsah se následně v Broumově roztřídí a z devadesáti procent využije, ať již jako použitelné oblečení pro sociálně slabé spoluobčany a nebo průmyslově. Města spoluprací s diakonií snižují množství produkovaného komunálního odpadu a šetří náklady na jeho svoz a odstranění.

Například z desetitisícového města se za rok odveze cca 25 – 50 tun textilu. Množství závisí na vhodném umístění

kontejneru. Hlavním kritériem je dostupnost, a proto je ideální alternativou blízké okolí nákupních center. Oproti tomu u kontejneru ve sběrném dvoře je výtěžnost třetinová.

Podobnou službu městům nabízejí i komerční firmy, které také umísťují kontejnery na textil ve městech. Navíc poskytují své kontejnery městům zdarma, zatímco od Diakonie si kontejnery města musí zakoupit. Čím se liší Diakonie Broumov od těchto komerčních firem?

Sociálně ekologickým dopadem své činnosti. Jako jediná organizace zaměstnává poměrně početnou skupinu lidí z okraje společnosti, které jen tak někdo nezaměstná a případnou práci si stejně nedokážou udržet. Konkrétně jde zhruba o 60 lidí, které se zaměstnáním získají také možnost azylového ubytování. Materiální pomoc Diakonie Broumov nabízí také ve svých třiceti výdejních střediscích. Klienti jsou takto vyjmuti ze sociálního systému, nečerpají sociální dávky, nepáchají kriminální činnost, jelikož jsou zdravě unaveni po celodenní práci – přenášejí textil nebo pracují jako závozníci.

(V diakonii se maximum získaného oblečení využije pro svůj původní účel a jen nepoužitelná část jde na průmyslové zpracování a minimum na skládku. Na rozdíl od komerčních firem, kde většina jde na

průmyslové zpracování, které je pro ně ekonomicky zajímavější. Kovanému odpadáři by to mohlo být jedno, ale tomu, kdo má srdce a nemá v hlavě jen kalkulačku, to jedno není. Poznámka redakce.)

V letošním roce skončily veškeré dotace na sociální služby. Pokud chce diakonie zachovat sociální podporu, kterou poskytovala dvacet let svým klientům, musí zajistit finanční prostředky na udržení systému nebo klienty propustit. Čím více textilu získá, tím více klientů může zaměstnat a chránit životní prostředí. Zakoupení a umístění kontejnerů ve městech má tyto výhody:

- textil nebude zbytečně končit na skládkách,
- město ušetří náklady za likvidaci textilního odpadu,
- pomáhá potřebným lidem.

Do kontejnerů lze odkládat:

- letní i zimní oblečení pánské, dámské i dětské,
- lůžkoviny, ručníky, utěrky, záclony...,
- látky,
- péřové i vatované příkrývky, polštáře, spacáky...,
- obuv,
- plyšové hračky,
- funkční tašky, kabelky, batohy...

(Další nepotřebné věci, např. knihy, dekorativní předměty apod. lze darovat ve střediscích humanitární pomoci, jejichž seznam je možné najít na www.diakonie-broumov.wbs.cz – poznámka redakce.)

Prvotní investice do projektu (zakoupení kontejneru) se městům v další letech několikrát vrátí. Diakonie Broumov se zavazuje odebírat textil z kontejnerů po neomezenou dobu zdarma. V případě, že by se v daném městě ukázalo, že o tuto aktivitu není ze strany občanů zájem, diakonie kontejner odkoupí. Není to však pravděpodobné, protože se kontejnery na textil těší velké přízni obyvatel. Proto diakonie před nedávnem zavedla nový, velkoobjemový kontejner, protože se stávalo, že v některých lokalitách se malý kontejner musel odvázet každý den! V současné době sváží cca 7000 tun ošacení.

Mgr. Lenka Wienerová
Diakonie Broumov
diakonie-strom@volny.cz
www.diakoniebroumov.wbs.cz

Textil čtyřikrát jinak

V návaznosti na předcházející článek jsme na internetu našli další čtyři společnosti, které se zabývají sběrem textilu, i když ne vždy jen pro opětovné využití. Pokud jsme nějakou další firmu přehlédli, budeme rádi, když se nám ozve.

V Polemice v tomto čísle se věnujeme společenské odpovědnosti firem a toto je také jeden z jejich projevů směrem k životnímu prostředí a úspoře přírodních zdrojů, zvláště když pro svou činnost nepobírají žádné dotace a ještě zbude nějaký ten příspěvek na charitu.

I bez vlastních internetových stránek zdá se prosperují!

Společnost Revenge, a. s. v současnosti provozuje ve více jak 50 městech v ČR sběr použitých oděvů prostřednictvím kontejnerů umístěných v ulicích města. Oděvy takto sesbírané se následně třídí přibližně do 250 kategorií.

Z vyříděných oděvů se daří cca 80 % vrátit k užívání. Zbytek nachází uplatnění v průmyslu a jen pro 5 % materiálu v současnosti neznáme využití a musíme ukládat na skládky, případně odvážíme do spalovny k energetickému využití.

Naše společnost koncentruje veškerou svoji energii na svůj rozvoj, vytváříme podmínky pro vývoj nových technologických postupů v oblasti sbírání, třídění a zpracování použitých oděvů, vytváříme nové pracovní pozice, které dynamicky vznikají s narůstajícím objemem sesbíraných oděvů.

Společnost nebyla a není dotována ani podporována z veřejných financí, neměli jsme ani odvahu se pouštět do složitých experimentů s charitativními příspěvky a sociálními podporami, proto máme veliký obdiv a úctu k těmto organizacím, a pokud mají zájem, tak jim pomáháme především tím, že jim nacházíme uplatnění pro oděvy, které neumějí samy uplatnit a na své náklady je od nich přebíráme a dál zpracováváme.

Svoji činnost vnímáme jako nezbytnou službu společnosti, která chce dobrovolně chránit svoje bezprostřední životní prostředí a nechce bezúčelně plýtvat s vyčerpatelnými finančními a přírodními zdroji.

Aleš Peka
Revenge, a. s.
alespeka@revenge.as

Použitý textil jde do zahraničí

Potex je ekologicko-charitativní projekt společnosti Aquastor, s. r. o. Sběr použitého textilu probíhá od roku 2007 formou stabilních sběrných kontejnerů, které najdete na frekventovaných a dobře

přístupných místech v Praze a blízkém okolí, v současné době v počtu 249 kontejnerů.

Firma na své náklady kontejnery vyrábí a instaluje, nečerpá žádné dotace ani finanční podporu městských částí. Také opravy, údržba a odstranění případného nepoužitelného odpadu jdou plně k tíži společnosti.

Textilní zboží netřídíme, distribuujeme ho do zahraničí profesionálním třídírám, které mimo jiné disponují velkým počtem zaměstnanců a technologiemi na zpracování druhotných surovin, především bavlny a vlny.

Našimi opěrnými body jsou tři slova – Služba + Ekologie + Charita.

Kontejnery najdou občané vesměs na místech, kde snadno zaparkují a kde se často pohybují – tedy záměr SLUŽBA.

Jsme partnerem MŽP a EU v projektu Prevence vzniku textilního odpadu, díky naší službě dostane textil další život a neskončí na skládce – tedy záměr EKOLOGIE.

Podporujeme charitativní organizace finančně – tedy cestou, kterou všechny neziskové organizace upřednostňují – podporujeme Výcvik asistenčních psů HE+PA, Pomocné tlapky, o. p. s., dále Klokánek Chabařovická a tři děti v Africe – projekt Adopce na dálku. Zavázali jsme se k podpoře ve výši nejméně poloviny procenta z obratu firmy. Toto je tedy náš třetí záměr – CHARITA.

Bližší informace jsou dostupné na webu: www.potex.cz.

Lenka Jachninová
Aquastor, s. r. o.
lenka.jachninova@potex.cz

Dokonce i sběr od dveří

Od roku 1999 mají občané města Brna možnost odkládat použitý textil do speciálních kontejnerů k tomu určených. Ve spolupráci s odborem životního prostředí Magistrátu města Brna jej provozuje společnost E+B textil, s. r. o., která se zabývá sběrem a separací použitého tex-

tilu, jeho dalším využitím a zpracováním. V současnosti je v Brně rozmístěno přibližně 100 těchto kontejnerů.

V rámci podpory výchovy dětí k ekologickému myšlení provádí společnost od roku 2004 také sběr textilu na základních školách; v některých městských částech spolupracuje i s mateřskými a středními školami. Díky pozitivnímu ohlasu se počet škol se zájmem o tento typ sběru použitého textilu každoročně zvyšuje.

Od roku 2006 provádí firma rovněž tzv. DOOR sběr – sběr použitého textilu přímo od domovních dveří. Zde má občan možnost odložit použitý textil v určený den a hodinu před dveře domu, kde bydlí, odkud ho pracovník firmy následně sesbírá a odveze. Jedná se vždy pouze o určitou oblast, navrženou úřadem příslušné městské části. Tento způsob sběru textilu se každým rokem zvyšuje, využívá jej již většina brněnských městských částí.

Sesbíraný odložený textil projde následným tříděním a podle stupně opotřebení a druhu materiálu se určí jeho další použití.

Veškerá činnost probíhá bez jakýchkoli dotací. Část odloženého textilu se zpracovává na čistící textilie a v průmyslu (výroba kobereců, izolačních materiálů, ...), část slouží k opětovnému použití (prodej v second handech). Nepoužitelné se energeticky využije ve spalovně. Nově navázala firma spolupráci s Českým červeným křížem.

Zdroj: www.ebtextil.cz

Čistící hadry jsou také potřeba

Firma DIMATEX CS, s. r. o. ze Stráže nad Nisou nabízí zákazníkům různé druhy čistících hadrů. K jejich výrobě využívá druhotné textilní suroviny.

Sběrné kontejnery firmy Dimatex CS jsou určeny ke sběru využitelných textilních materiálů. Tyto jsou posléze poskytovány z části charitativním organizacím a z části jsou předány k následné recyklaci. Do kontejnerů se sbírají veškeré oděvy a bytový textil a také spárované (svázané) nositelné boty.

Kontejnery jsou umístěny na základě požadavku jednotlivých měst na jejich pozemcích. Svoz a údržba okolí kontejneru zajišťuje firma sama. Takto získaný textil nekončí na skládkách či ve spalovnách a recyklací použitého textilu přispíváme ke zlepšení životního prostředí.

Zdroj: www.dimatex.cz

Z DOPISU ČTENÁŘKY

Využití a přepracování použitého textilu

Dvacetiletou zkušeností i průzkumem jsem zjistila, že každý občan v průměru odhodí ročně 10 kg nejrůznějšího textilu. Z okolních zemí se dováží obrovské množství textilu, kterým je zbytečně plýtváno. Zajímalo mě, proč jej neberou sběrný, ale nikdo mi neodpověděl. To v Sudech, kde jsem vyrůstala, uměli původní obyvatelé všechno využít.

Vymyslela jsem systém sběru v Českých Budějovicích. Každý týden mohli obyvatelé některé čtvrti přinést na parkoviště blízko svého domu vše, co už nechtěli nosit. Zpočátku to byly i 2 tuny denně, které manžel naložil a zase vložil, abych je v garáži mohla třídít pro potřeby charity – domovů pro bezdomovce v Riegrově ulici i jinde. Oblečení, které se nosit nedalo, šlo dál na zpracování, výrobu kostýmů pro divadla, školní družiny, chráněné dílny na tkaní koberců a další specifické účely.

Své poznatky jsem shrnula do jednoduchého konceptu sběru a třídění textilií a doufala, že bude zahrnut do celkové koncepce Plánu odpadového hospodářství Jihočeského kraje. Bohužel se tak nestalo a nepodařilo se mi sehnat ani dotaci na benzin za 140 tun sebraného materiálu. Protože mi scházely větší prostory i finance, musela jsem od této činnosti upustit.

V posledních 3 letech se poptávka po některých druzích textilních materiálů opět zvýšila a tak narostla i aktivita firem, které se textilními odpady zase začaly zabírat. Je to důsledek zrušených výrob mnohých textilních podniků, kde byla k máni cupanina, ořezy a jiné odpady. Nyní se tyto suroviny nahrazují bavlnou z domácností.

Napadlo mne oprášit 5 let starý projekt na otevřenou textilní dílnu, která by využívala textilní materiály z domácností v místě, poskytovala by práci 3 – 5 lidem a navíc by v odpoledních hodinách mohla sloužit jako místo, kam si ženy přijdou ušít běžné věci do domácnosti. V každé kultuře přeci bývaly domy, kde se ženy při určitých činnostech scházely, ať to bylo draní peří, vyšívání či přípravy náboženských svátků. Někde to byla fara, jinde největší dům ve vsi.

Potřebu setkávání se momentálně mnoho lidí nepocítuje, ale počet nezaměstnaných, kteří po delším pobytu doma upadají do depresí, narůstá. Pravi-

dlo, že sdílená radost je dvojnásobná a sdílený smutek poloviční, stále platí. V dobách, kdy bývalo méně peněz, se lidé navrátili ke směnnému obchodu. Ten je běžně provozován i mezi firmami. Negativní je na tom jen to, že stát přichází o daně, ale v porovnání s vyplácením průměrných důchodů lidem, kteří nikdy nepracovali, to je zanedbatelné.

Ve většině měst je úředníkům lhostejné to, co se děje s komunálním odpadem po jeho sběru, ale ti ostatní, kterým to jedno není, mohou dát práci několika lidem a zhodnotit suroviny, které jinak vydýcháme a vypijeme.

Důslednou separací textilu se nejen ušetří městu či obci za každou tunu komunálního odpadu minimálně 1500 Kč, ale zlepší se i životní prostředí a ještě je možno pomoci sociálně slabším zvýšením zaměstnanosti.

Vzhledem k tomu, že se v separovaném sběru textilu často nacházejí ojedinělé kusy oblečení či ručních prací, je to nenahraditelný zdroj exponátů pro specializovaná muzea či zájmová sdružení a přínos pro společnost je neocenitelný.

V průběhu posledních deseti let skončila výroba textilních materiálů v Jitce Otín, Fezku Strakonice, Suknu Humpolec a Jitexu Písek. Tím ztratily chráněné dílny, které mají v náplni činnosti tkalcovské techniky, možnost výroby tašek i běhounů. Jedinou možností, jak výrobu

udržet, je návrat ke starým technikám ručního střihání oblečení, což má své výhody v barevné škále. Na území Jihočeského kraje je takových dílen osm (Nazaret – Borovany, Domeček – Trhové Sviny, Rolnička – Soběslav, Sv. Anna – Týn nad Vltavou, Empatie – České Budějovice, ZŠ Dlouhá ul. České Budějovice, Arpida – České Budějovice, Blatná – Chráněná dílna).

V návaznosti na třídění textilu by mohla vzniknout otevřená textilní dílna vybavená šicími stroji a potřebnou technikou pro realizaci nejrůznějších textilních technik a pořádání rekvalifikačních a zdokonalovacích kurzů. Tuto dílnu by mohli navštěvovat žáci základních a středních škol, odborných učilišť a v neposlední řadě i VŠ pedagogické a teologické.

Široké veřejnosti by mohly být vyhrazeny odpolední a večerní hodiny. Ze symbolického poplatku by byly hrazeny lektorky z řad uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce i nezbytné náklady. Dílna by měla být ekonomicky soběstačná.

V současné době se soustavně věnuji hlavně přepracování textilních materiálů na tradiční „hadráky“, jejichž obliba je konstantní. Příležitostně třídím z textilních odpadů například drobné tisky na patch work, silné materiály na tašky, klasické flauše na domácí bačkory, svetry na párání, pro výrobu podsedků je třeba i molitan nebo rouno z nemoderních zimních kabátů a bund, pokud se nemožou poslat na další zpracování. Knoflíky zase rády používají školy, neboť se dají nalepit na stěny i venku jako mozaika.

*Alena Teplická
teplicka@seznam.cz*

Kdybyste nevěděli

Patchwork (anglicky *patch* – záplata, vyrobeno ze záplat) je zvláštní technika sešívání látek. Jedná se o sešívání malých, různě barevných kousků látek tak, že spolu vytvářejí větší geometrické vzory. Výsledný patchwork je pak spojen s dalšími vrstvami látky a je ještě ozdobně prošíván drobnými stehy. Prošívaný patchwork se nazývá quilt. Původně se jednalo výhradně o ruční práci, dnes již existují speciální šicí stroje, na kterých lze patchwork vytvářet.

cs.wikipedia.org

Opětné použití zpětně odebraných elektrozařízení

PRŮZKUM PRAKTICKÉ STRÁNKY REALIZOVATELNOSTI

Dle definice uvedené v zákoně o odpadech se opětovným použitím rozumí použití zpětně odebraného nebo odděleně sebraného elektrozařízení nebo komponentů takového elektrozařízení bez jejich dalšího přepracování ke stejnému účelu, pro který byly původně určeny.

Dále zákon o odpadech hovoří o opětovném použití zpětně odebraných elektrozařízení velmi neurčitě, vyjma jednoznačných postupů stanovených odkazem na zvláštní právní předpisy, postup opětovného použití nikterak neupravuje, naopak vnáší spíše zmatek v otázce, kdy je vůbec možné uplatnit postup pro opětovné použití:

- výrobce elektrozařízení zajistí, aby elektrozařízení bylo navrženo a vyrobeno tak, aby se usnadnilo zejména opětovné použití těchto elektrozařízení v souladu s právními předpisy na ochranu životního prostředí a veřejného zdraví;
- elektrozařízení z míst zpětného odběru **musí být předáno pouze zpracovateli, není-li** jako celek opětovně použito;
- způsob provedení zpětného odběru elektrozařízení a **jejich předání zpracovateli** nesmí ztížit jeho opětovné použití;
- zpětně odebraná a odděleně sebraná elektrozařízení se **před předáním zpracovateli** přednostně opětovně použijí jako celek apod.

V roce 2011 se kolektivní systém ELEKTROWIN zaměřil na průzkum realizovatelnosti opětovného použití zpětně

odebraných elektrozařízení v areálu provozovny PRAKTIK System, s. r. o. ve Stráži pod Ralskem a provozovny RUMPOLD, s. r. o. ve Starém Městě.

Zpracovatelé po stanovenou dobu dvou týdnů vybírali z každé dodávky zpětně odebraných elektrozařízení na sběrných dvorech a u prodejců určitý počet prvnických kusů spotřebičů, jejichž přezkoušení funkčnosti a zjišťování poškození realizovali podle stanovené metodiky dva servisní technici. Celkem bylo testováno 876 kusů spotřebičů, z toho 153 ks chladniček, 222 velkých spotřebičů, 156 ks různých malých domácích spotřebičů, 92 ks žehliček, 69 ks fritovacích hrnců, 12 ks vysavačů, 50 ks mikrovlnných trub, mix nářadí 95 ks a 27 ks sekaček.

Z výstupů

Neidentifikovatelná značka byla zjištěna u 4 výrobků, rok výroby nebyl zjištěn u 189 výrobků. Nejstarším zkoušeným výrobkem byly vrtačky značky ČKD z roku 1958 a nejmladšími pračka, vrtačka, rozbúska a fén, všechny z roku 2010, průměrným rokem výroby byl rok 1996 (u chladniček 1992, u ostatních velkých spotřebičů 1999, malé spotřebiče 1996 a nářadí 2001). Průměrná hmotnost testovaných spotřebičů byla 13,5 kg.

Vizuální stav – jednoznačně schopno dalšího testování bylo 168 spotřebičů, použitelné alespoň nějaké části jsou ze

106 spotřebičů, nepoužitelné z důvodů viditelného poškození nebo velkého znečištění bylo 226 spotřebičů a z důvodů chybějících částí podstatných pro funkčnost bylo 389 spotřebičů (případně kombinace jmenovaných zjištění). Pro další testování bylo předáno 381 spotřebičů, 495 bylo z dalšího testování vyřazeno, nicméně vady byly dále prověřovány.

Z testování bezpečnosti vyplynulo, že nebezpečné látky obsahuje 411 spotřebičů, z toho u 44 ks spotřebičů bylo zjištěno poškození jejich uložení. Nejčastěji jsou nebezpečné látky zjištěny u chladniček (R11, R12, R112a, R134a, NH3 apod.), u praček, sporáků, žehliček a fénů (azbest), fritovacích hrnců a toustovačů (wolfram), mikrovlnné trouby (beryllium), akuštroubovávky (Ni-Cd), horských sluncí (rtuť).

U 345 spotřebičů byly zjištěny zjevné vady v elektrickém okruhu, 363 mělo narušenou elektrickou instalaci a u 24 kusů spotřebičů byla zjištěna voda v elektroinstalaci – případně se jednalo o kombinace těchto zjištění. V každém případě celkem 497 kusů spotřebičů nevyhovělo při přezkoušení elektroinstalace a celkem 106 spotřebičů bylo z pohledu bezpečnosti funkčních nebo částečně funkčních (kombinace mrazák-chladnička).

Plně funkčních spotřebičů bylo průměrně 3,5 %, ke zjištění a otestování jednoho funkčního kusu je třeba průměrně 4,5 hodiny času, u chladniček dokonce 27 hodin.

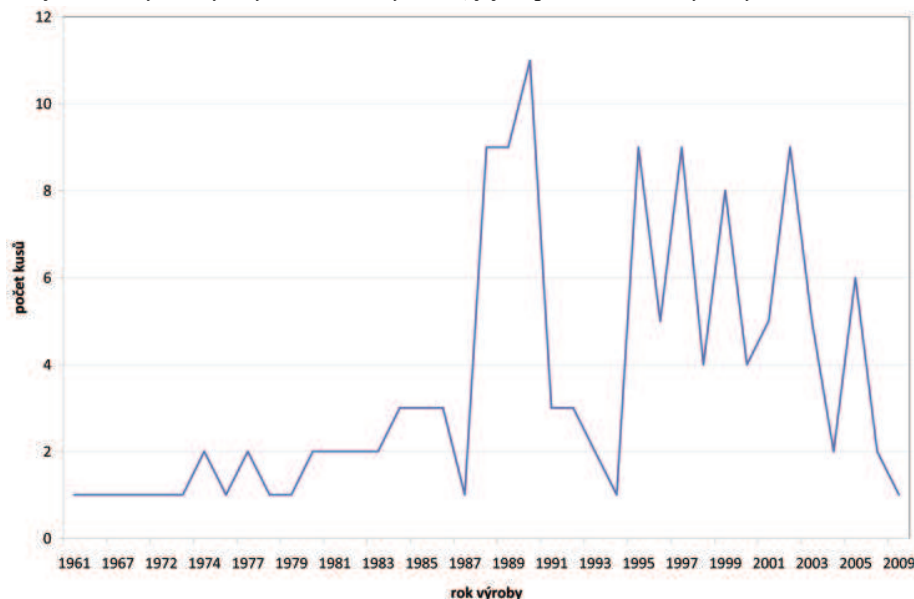
Závěr

Testování probíhalo při splnění všech zákonem stanovených podmínek a postupů, metodika postupu byla v souladu se zachováním shody s technickými požadavky na výrobky v souladu se zákonem č. 22/1997 Sb. v platném znění. Každý výrobek, vizuálně schopný k testování, přezkoušela k tomuto úkonu oprávněná osoba.

Z průzkumu vyplývá, že zvolený zákonem stanovený postup opětovného použití zpětně odebraných elektrozařízení před jejich předáním zpracovateli, se v praxi jeví jako více než obtížně splnitelný a výsledek rozhodně není adekvátní vynaloženému času a nákladům.

Tereza Ulverová
ELEKTROWIN a. s.
tereza.ulverova@elektrowin.cz

Graf: Průměrný rok výroby chladniček byl 1992, jejich průměrné stáří byl tedy 19 let.

Hodnocení rizik ekologické újmy

Rok 2012 přináší mnohým provozovatelům povinnost – hodnocení rizik ekologické újmy. Přestože mnozí vnímají tuto povinnost jako úplnou novinku, zákon, který upravuje práva a povinnosti osob při předcházení ekologické újmy, je platný již 4 roky. Jedná se o zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých dalších zákonů (dále jen zákon), kterým byla do české legislativy přejata směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2004/35/ES a s ní základní pravidlo „znečišťovatel platí“ (Polluter Pays Principe – PPP).

Právě tento zákon nařizuje do 1. ledna 2013 příslušným provozovatelům povinnost provedení hodnocení rizika ekologické újmy a zabezpečení finančního zajištění k náhradě nákladů na vzniklou ekologickou újmu.

Co je ekologická újma

Tento pojem je zákonem jasně definován a není možné zaměňovat ekologickou újmu s havárií. Za ekologickou újmu je považována měřitelná změna přírodního zdroje nebo měřitelné zhoršení jeho funkcí, přičemž se jedná o změnu na chráněných druhích volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jejich přírodních stanovištích, povrchových nebo podzemních vodách a půdě. Na rozdíl od odpovědnosti za škodu se tedy jedná o ochranu složek životního prostředí, které jsou považovány za veřejný statek, poškozujícím je stát nikoliv „soukromá“ osoba (např. vlastník lesa).

Zákon se vztahuje na provozovatele vybraných činností, které jsou považovány za rizikové pro životní prostředí a lidské zdraví (*tabulka*). V oblasti odpadového hospodářství se tato povinnost dotkne především provozovatelů zařízení k nakládání s odpady podléhajících souhlasu dle zákona o odpadech a zařízení podléhajících vydání IPPC. V praxi to znamená, že každý provozovatel např. sběrného dvora, kompostárny, třídící linky nebo skládky musí do konce tohoto roku zhodnotit hrozbu vzniku ekologické újmy při své provozní činnosti, popř. si zabezpečit finanční zajištění na nápravu potenciálně vzniklé újmy.

Provozovatel provádí hodnocení zvlášť pro každé místo provozní činnosti a v hodnoceném provozním místě pro každou činnost zvlášť. Pokud budeme tedy hodnotit např. kompostárnu, tak hodnocení bude zpracováno zvlášť pro činnost „Provozování zařízení k nakládání s odpady“, dále

zvlášť pro činnost „Provozování stacionárního zdroje znečišťování ovzduší“ a také zvlášť pro činnost „Zacházení se závadnými látkami“, popř. pro další činnosti vyjmenované v *tabulce*, které budou na kompostárně provozovány.

Samotné hodnocení rizik ekologické újmy má dva stupně – základní a podrobné. V základním hodnocení se stanovuje, zda provozní činností může být reálně způsobena ekologická újma a v jakém rozsahu. V rámci základního hodnocení je popisována provozní činnost, propočítáváno množství hodnocených rizikových látek, které se mohou v místě provozní činnosti jednorázově nahromadit a mapováno okolní prostředí místa provozní činnosti. V neposlední řadě je také nutné identifikovat možné scénáře vzniku ekologické újmy a závažnost jejich následků. Při samotném zpracování je doporučeno sestavit dokument tak, aby hodnocení obsahovalo nejen vyplněné příslušné tabulky, ale i podkladové materiály, ze kterých se pro zpracování dokumentu vycházelo, např. mapové podklady, bez-

Tabulka: Provozní činnosti vyjmenované v příloze č. 1 zákona č. 167/2008 Sb.

Provozní činnosti
1. Provozování zařízení dle IPPC*
2. Provozování zařízení k nakládání s odpady*
3. Vypouštění odpadních vod*
4. Čerpání znečištěných podzemních vod a jejich následné odvádění do vod povrchových*
5. Odběr povrchových vod*
6. Odběr podzemních vod*
7. Nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami za účelem získání tepelné energie*
8. Vzdouvání nebo akumulace povrchových vod*
9. Zacházení se závadnými látkami
10. Nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky
11. Přeprava nebezpečných chemických látek
12. Nakládání s GMO a genetickými produkty
13. Přeshraniční doprava odpadů
14. Provozování stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší*
15. Nakládání s těžebními odpady

*Podléhající povolení podle zvláštního právního předpisu.

pečnostní listy k chemickým látkám nebo identifikační listy nebezpečných odpadů.

V případě, že provozovatel dosáhne v základním hodnocení rizika více než 50 bodů, je povinen zpracovat podrobné hodnocení rizika. V rámci podrobného hodnocení se již vyčísľují náklady na nápravná opatření pro případ vzniku ekologické újmy. Obecně lze říci, že se při zpracování hodnocení rizik neobejdeme bez mezioborových znalostí a v případě podrobného hodnocení rizik pak i bez spolupráce s odborníky pro danou oblast. Přispívá k tomu také to, že dosud neexistuje v ČR jednotná metodika pro stanovení nápravných opatření a způsobu odhadu nákladů při nápravě ekologické újmy. Navržení reálných scénářů nápravných opatření a odhad nákladů je pro příslušné provozovatele bez zmíněné spolupráce s odborníky jen obtížně stanovitelné.

Jak je již výše uvedeno, je nutné stanovit vyšší nákladů na nápravná opatření. Ze zákona vyplývá další požadavek na provozovatele, a to v případě, kdy odhad výše nákladů na nápravná a preventivní opatření překročí 20 milionů Kč, je provozovatel povinen zabezpečit finanční zajištění k náhradě těchto nákladů.

Provádět podrobné hodnocení rizik a zabezpečovat finanční zajištění nemusí provozovatelé, kteří jsou registrovaní v Programu EMAS nebo mají činnost podléhající hodnocení certifikovanou dle souboru norem ČSN EN ISO 14000. Jako dostatečné je i prokazatelné zahájení činnosti potřebné k získání této certifikace, tj. provedení environmentálního přezkoumání a přijetí environmentální politiky. Registrace nebo certifikace musí být dosaženo do 1 roku od zahájení.

K usnadnění zpracování byly vydány Metodické pokyny odboru environmentálních rizik a ekologických škod MŽP pro provádění základního i podrobného hodnocení rizika ekologické újmy. Tyto dokumenty jsou k dispozici na stránkách MŽP.

Závěrem je nutné připomenout, že jak hodnocení, tak finanční zajištění musí mít provozovatel zpracováno/zabezpečeno do 1. ledna 2013.

Ing. Zuzana Stehlíková
Mgr. Jitka Kluzová
ISES, s. r. o.
stehlikova@ises.cz

Máte již zpracované hodnocení rizik ekologické újmy?

Ekologická újma

Počínaje 1. lednem tohoto roku vstoupilo v platnost nařízení vlády č. 295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění. Jedná se o prováděcí předpis zákona o ekologické újmě č. 167/2008 Sb.

Tento prováděcí předpis stanovuje novou legislativní povinnost, která se vztahuje na 40 – 80 tisíc podnikatelských subjektů. Jedná se o provozovatele 15 provozních činností uvedených v příloze č. 1 k zákonu (např. nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky nebo závadnými látkami, vypouštění odpadních vod nebo čerpání vod, provozování zdrojů znečištění ovzduší a další), s nimiž se spojuje objektivní odpovědnost za ekologickou újmu vyvolanou samotnou povahou takové provozní činnosti, tedy bez ohledu na porušení právního předpisu.

Za ekologickou újmu se považuje jen taková újma, která je měřitelná a má závažné nepříznivé účinky na vybrané přírodní zdroje, tj. chráněné druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jejich přírodní stanoviště, povrchové nebo podzemní vody a půdu.

Hodnocení rizik ekologické újmy

Hodnocení rizika vzniku ekologické újmy provádí provozovatel pro každé místo provozní činnosti a pro každou provozní činnost zvlášť (až na výjimky). Hodnocení je prováděno ve dvou stupních:

- Základní hodnocení rizik – indikativní zhodnocení zranitelnosti

Czech

TÜV SÜD Czech s. r. o.
Novodvorská 994/138
142 21 Praha 4
Czech Republic

životního prostředí. V případě, že celkový počet bodů dosažených v základním hodnocení rizika je vyšší než 50, provádí příslušný provozovatel druhý stupeň hodnocení rizik.

- Podrobné hodnocení rizik – rozpracování detailních scénářů vzniku ekologické újmy a jejich důsledků. Výsledkem je finanční vyčíslení nákladů souvisejících s nápravnými a preventivními opatřeními souvisejícími se vznikem ekologické újmy.

Finanční zajištění

Povinnost finančního zajištění se vztahuje na ty provozovatele, kteří na základě podrobného hodnocení rizik dospěli k závěru, že svojí provozní činností mohou způsobit ekologickou újmu, jejíž náprava a náklady spojené s preventivními opatřeními přesáhnou částku 20 mil. Kč.

Výjimky (EMAS, ČSN EN ISO 14000)

Provozovatel registrovaný v Programu EMAS nebo provozovatel, který má certifikovaný systém ISO 14000 nebo provozovatel, který prokazatelně zahájil činnosti potřebné pro zaregistrování či získání certifikace,

provádí pouze základní hodnocení rizika. Současně se na něj nevztahuje povinnost mít finanční zajištění.

Postup při hodnocení rizik ekologické újmy

Při zpracování hodnocení rizik ekologické újmy, zejména podrobného, není možné obejít se bez mezioborových znalostí, případně bez spolupráce s interními či externími experty na danou oblast.

Základními podklady pro zpracování jsou dokumenty, které má provozovatel k dispozici na základě tzv. složkových či jiných zákonů a dále charakteristika lokality, kde činnost provádí.

Při hodnocení je nutné identifikovat zdroj rizika, stanovit expoziční cesty, identifikovat potenciální exponované populace/předmět ochrany, stanovit expozice, způsob provedení preventivních a nápravných opatření včetně vyčíslení jejich nákladů.

Odborné nároky na hodnocení rizik jsou velmi vysoké a hodnocení je vhodné svěřit odborné firmě.

Společnost TÜV SÜD Czech zajišťuje komplexní služby v této oblasti počínaje zpracováním základního a podrobného hodnocení rizik ekologické újmy, zpracování havarijních plánů až po zajištění komunikace s orgány státní správy a informační servis pro získání dotací na investiční opatření eliminující dopady na životní prostředí.

Na závěr jen krátké připomenutí: **Hodnocení rizik musí být zpracováno nejpozději do konce roku 2012.**

Soňa Hykyšová
TÜV SÜD Czech, s. r. o.
sona.hykysova@tuv-sud.cz

Aby vám ekologická újma nezpůsobila újmu finanční ani psychickou

Pojem ekologická újma figuruje v české legislativě již od roku 2008, ale teprve loni se spolu se schválením prováděcího nařízení vlády dostal do širšího povědomí nejen podnikatelské veřejnosti. Povinnosti plynoucí z předmětné legislativy se mj. týkají každého, kdo má pro svou provozní činnost vydané integrované povolení nebo kdo v rámci své provozní činnosti nakládá s nebezpečnými odpady, nebezpečnými chemickými látkami, závadnými látkami, nějakým způsobem ovlivňuje povrchové či podzemní vody nebo provozuje stacionární zdroj znečišťování ovzduší.

Mnoho dotčených provozovatelů však z důvodu obavy ze zabřednutí do složité problematiky, vidiny spousty práce, časového stresu a orientace na předmět podnikání problematice ekologické újmy pozornost nevěnuje nebo její řešení odkládá. Jste-li to také Vy, komu ekologická újma a s ní spojené nové zákonné povinnosti způsobily vrásky na čele nebo si naopak přejete, aby se celá záležitost vyřešila

Nevyhovuje-li Vám místo konání semináře či jeho program, pak se tu nabízí ještě jedna možnost, a tou je individuální zaškolení vybranou poradenskou společností.

Při výběru firmy, která Vám pomůže záležitostem kolem ekologické újmy dostát, ať už zpracováním vlastního hodnocení, zaučením na semináři či osobním zaškolením, věnujte pozornost hned několika důležitým faktorům. Cena může být vodítkem, neměla by však být jediným kritériem výběru. Kvalitní zpracování hodnocení rizik ekologické újmy vyžaduje určitou dávku znalostí a zkušeností, příliš nízká cena je tedy přinejmenším podezřelá. Zjistěte si další informace o společnosti, zejména reference, celkové zaměření podnikání, délku působení na trhu. Všimněte si způsobu komunikace, rychlosti reakce na poptávku a fundovanosti odpovědí. Všechny tyto ukazatele Vám mohou napovědět, zda se skutečně jedná o odborníka, který Vám zajišťí kvalitní a bezchybné služby.

Firma AMEC s. r. o. zpracovala základní hodnocení rizik ekologické újmy mj. také pro firmy ArcelorMittal Ostrava a. s., Cement Hranice, akciová společnost, Respono, a. s., Barko, s. r. o. (foto: AMEC s. r. o.)

nějak sama, pak vězte, že možnosti, jak zajistit, aby Vám ekologická újma nezpůsobila újmu finanční ani psychickou, je hned několik.

Chcete-li mít celou záležitost co nejefektivněji a co nejpohodlněji vyřešenu, pak si sjednejte služby některé ze specializovaných firem a přenechejte starost a zodpovědnost na ni. Další nezanedbatelnou výhodou tohoto řešení je úspora času, který budete moci dále nerušeně věnovat svým hlavním podnikatelským záměrům.

Možná máte raději vše ve svých rukou, a proto uvítáte možnost zaučení svého zaměstnance, který pak celou agendu sám vyřídí. Prozkoumáním internetu zjistíte, že mnohé společnosti a organizace pořádají semináře zaměřené na problematiku ekologické újmy. Jak ale poznáte, že Vám vybraný seminář přinese očekávané, korektní a praktické informace? Vzhledem k cenové vyrovnanosti pořádaných seminářů Vám doporučujeme připravit si několik otázek, které byste si na semináři rádi objasnili. Z dostupných informací, jako je přesný program semináře a jména přednášejících včetně jejich působiště/pracovní pozice a zkušeností s problematikou ekologické újmy, můžete odhadnout, zda na své otázky odpověď dostanete.

Příkladem firmy, která ve svém portfoliu služeb nabízí také zpracování hodnocení rizik ekologické újmy, je společnost AMEC s.r.o. se sídlem v Brně, ale celorepublikovou působností. Tato společnost, jež se již více než 20 let zabývá environmentálním poradenstvím a engineeringem, má na svém kontě desítky zpracovaných základních hodnocení rizik ekologické újmy pro firmy různého zaměření. AMEC s.r.o. spolupracuje s Ministerstvem životního prostředí (MŽP), má proto vždy aktuální informace, čímž ručí za kvalitu své práce. Aktuálně firma připravuje pro všechny zájemce seminář „Co byste měli vědět o ekologické újmě“, který se bude konat 12. října 2012 v Brně. Seminář bude zaměřen na praktické otázky týkající se ekologické újmy a zúčastní se jej také zástupci MŽP, České inspekce životního prostředí a pojišťovny Allianz. Pokud byste se o ekologické újme rádi dozvěděli více informací, ale z jakéhokoliv důvodu se nemůžete semináře zúčastnit, objednejte si individuální školení šité na míru Vaším potřebám. Kontaktujte Mgr. Stofferovou (stofferova@amec.cz, 725 607 975), která Vám ráda zodpoví všechny Vaše dotazy a připraví nezávaznou cenovou nabídku zpracování základního hodnocení rizik ekologické újmy pro Vaši společnost.

Praktický seminář		12. 10. 2012
CO BYSTE MĚLI VĚDĚT O EKOLOGICKÉ ÚJMĚ		Brno
 <p>amec EKOLOGICKÁ ŘEŠENÍ ENVIRONMENTAL SOLUTIONS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ekologická újma • EIA, SEA • rozptylové studie • hlukové studie 	<p>AMEC s.r.o. IČ: 262 11 564 Křenová 58 602 00 Brno</p>
		<p>T: 543 428 312 M: 725 607 970 E: amec@amec.cz W: www.amec.cz</p>

Odpadářské kukátko

Odpad, pojem to velice relativní

Odpad? Výrobek? Surovina? Materiál? Věc užitná či fujtjablová? Tot otázka, na které se stále častěji a občas i složitě hledají smysluplné odpovědi. V případech někdy komických, jindy až tragických (viz třeba současná stopy dálniční).

Nahrává tomu již sama definice odpadu v zákonech: ...jde o každou movitou věc, které se osoba zbavuje... atd. Odpadem se tak – až na výjimky – může stát téměř vše, co jeden nepotřebuje. Potíž ovšem bývá v tom, že, co jeden nepotřebuje, má druhý za věc strašně užitečnou. Jinak kouká na vyhozenou bundu její původní majitel, jinak bezdomovec, jinak Armáda spásy.

Přímo učebnicovou přehlídkou relativity pojmu odpad byla školení, pořádaná autorem těchto řádků koncem devadesátých let ve spolupráci s organizací IDEA v rámci mezinárodních programů UNDP pro účastníky z různých

končin světa. Zatímco Bulhaří a Rumuni přijížděli s dokonale připravenými návrhy národní odpadové legislativy, účastníci z Asie chápali obsah pojmu odpad nanejvýš pragmaticky a pro účastníky z Afriky šlo o cosi zcela abstraktního: „*my přece žádný odpad nemáme, my (s)potřebujeme úplně všechno!*“

A příkladem relativnosti pojmu odpad budiž i příspěvek západoevropských kolegů na jedné z řady mezinárodních konferencí o odpadech v devadesátých letech, kdy prezentovali výsledky studie různých způsobů nakládání s ojetými pneumatikami. Z porovnání technických a ekonomických parametrů řady více či méně sofistikovaných technologií která naložit s ojetinami (skládka, palivo, hydrogenace, přísada do povrchu komunikací, aj.) jim jako bezkonkurenční vyšlo: žádný odpad, ale export ojetých pneumatik jako zboží do blíže neuvedených východních zemí, kde je povolena nulová hloubka dezénu! Sál

konference řval smíchem, řešení ovšem úspěšně vstoupilo do praxe.

I nezbyvá než si přát, aby k odpovědi na shora uvedenou otázku se v jednotlivých případech přistupovalo vždy s dostatečnou mírou odborné erudice a se zdravým selským rozumem. Aby maximum odpadů našlo své vhodné využití, ale také aby za materiál či surovinu nebyly vydávány odpady, které si to opravdu, ale opravdu nezaslouží.

Ing. Zdeněk Čížek, CSc.
soudní znalec v oboru chemie
a oboru ekologie
cizek.z@tiscali.cz

Specializovaná inovativní česká společnost

VÝZKUM A VÝVOJ SANAČNÍCH TECHNOLOGIÍ A BIOREMEDIACE

vývoj bioremediačních a kombinovaných technologií
úschova mikroorganismů pro bioremediační aplikace
řešení praktických výzkumných úkolů
smluvní a zakázkový výzkum a vývoj
konzultační činnost, poradenství
vzdělávací aktivity
analýzy pomocí systému Bioscreen C MBR a BIOLOG™

EPS, s.r.o, V Pastouškách 205, 686 04 Kunovice
+420 572 503 019
eps@epsro.cz

www.epssro.cz

dekonta

služby
a technologie
pro lepší životní prostředí

Sanace kontaminovaných lokalit
Ekologická havarijní služba
Ekologické konzultační služby EIA, IPPC, Due Diligence
Biotechnologické a analytické laboratoře
Výzkum v oblasti ochrany životního prostředí
Likvidace, recyklace a úprava odpadů
Zařízení pro čištění vzdušnin a vod

DEKONTA, a.s.
Volutová 2523, 158 00 Praha 5
Tel.: +420 235 522 252-3
Fax: +420 235 522 254

www.dekonta.cz

Vytěžené zeminy

Otázka:

Při stavební činnosti nakládáme často s větším množstvím materiálu, který je vytěžen při zemních pracích, a nejsme si jisti, zda jde o odpad či nikoli. V zákoně se našeho problému týká jednak § 2, odst. (1), písmeno j), ale zřejmě i § 3 odstavce (5) a (6). Názorů na to, jak je třeba s výkopovým materiálem zacházet, slyšíme kolem sebe celou řadu a zdá se, že ani úřady v tom nemají zcela jasno. Prosíme o názor.

Názor zákonodárce na to, jak s přírodními materiály, které vzniknou při stavební činnosti, ve smyslu odpadových předpisů nakládat, prodělal v posledních letech dosti pestrý vývoj a nebude od věci si ho zopakovat. Jde o pasáže, které vyjímají některé komodity z režimu zákona o odpadech.

Podle stavu k 1. 5. 2008 byly „vytěžené zeminy a hlušiny“ v § 2 odst. (1), písmeno i) ještě pohromadě se „sedimenty z říčních toků a vodních nádrží“ a pokud vyhovovaly „limitům znečištění“, tak se mohly využívat „na zemědělském půdním fondu, k zavážení podzemních prostor a k úpravám povrchu terénu“. Limity znečištění odsunul zákon na „prováděcí předpis“. To vše mimo režim zákona, tedy jako obecné materiály. Odstavce (5) a (6) uvedený § 2 ještě neměl.

Podle stavu k 11. 5. 2009, tedy o rok později, byly „vytěžené zeminy a hlušiny“ stále pohromadě se „sedimenty z vodních nádrží a koryt vodních toků“, ale pouze pro „zavážení podzemních prostor a k úpravám povrchu terénu“. Pro využití „na zemědělském půdním fondu podle zvláštních právních předpisů“ však byly mimo režim zákona vyhrazeny jen výše uvedené sedimenty, tedy zeminy a hlušiny již nikoli. Hledání důvodu takového omezení by byla jen spekulace. Koncentrační limity byly zahrnuty již do zákona jako nová příloha č. 9. Odstavce (5) a (6) zákon stále ještě § 2 neměl.

Zde si neodpustím poznámku. Přečteme-li si přesně a pozorně písmeno i), potom zjistíme, že pro použití do podzemních prostor a na povrchu terénu lze použít „sedimentů z vodních nádrží a koryt vodních toků“, zatímco pro užití pro zemědělské účely lze použít „sedimentů z rybníků, vodních nádrží a vodních toků“. Proč zařadili do druhé části odstavce samostatně rybníky (to nejsou vodní nádrže?) a naopak vynechali slovo „koryt“ nevím, ale protože nevidím žádný racionální důvod, tak mi zbývá opět jen úřednická nedbalost, kterou jsem v souvislosti s odpadovými předpisy již mnohokrát kritizoval. Skutečností ale zůstává, že si toho v další novele někdo všiml a napravil to.

Podle stavu ke 14. 6. 2010, který platí dodnes, se situace zásadně změnila. Došlo k oddělení „sedimentů“ (písmeno h) od „zemín“ (písmeno j). Zatímco sedimenty je možno mimo režim odpadů používat jak pro zavážení podzemních prostor či úpravy terénu (při splnění koncentračních limitů škodlivých látek přílohy č. 9), tak i pro zemědělské účely (při splnění zemědělských normativů), u zemín došlo k dalšímu omezení. Tyto materiály byly přejmenovány ze „zemín a hlušín“ na „zeminy a jiné přírodní materiály“, což považuji za jazykově i obsahově zcela správné, byť pro náš případ nepodstatné. Podstatné je, že zatímco v předchozích verzích šlo o „vytěžené zeminy...“, nyní jde o „zeminy... vytěžené během stavebních činností“ a především to, že musí být pro jejich vyřazení z režimu zákona použity „v místě stavby“.

Ani zde nehodlám spekulovat o tom, proč k takovému zúžení došlo, ale jsem toho názoru, že je to zúžení zcela zbytečné, protože pomocí tohoto ustanovení to znemožňuje jednomu stavebníkovi, který pracuje na více stavbách, využívat tento materiál mimo režim zákona. Navíc je stavebníkovi dána povinnost tyto materiály použít „v přirozeném stavu“. Takové ustanovení je velmi vágní a těžko například soudit, zda si pro použití vlastník materiálu smí vytěžený materiál zba-

vit kamenů a stále to bude materiál v přirozeném stavu. Myslím, že lidová tvorivost pracovníků dozorových orgánů zde dostala velmi široké pole působnosti. Za zmínku stojí také skutečnost, že pro tyto materiály již neplatí příloha č. 9 zákona, ale kvalitativní limit je nahrazen slovně „nepoškodí nebo neohrozí životní prostředí nebo lidské zdraví“. Nahradit racionální číselné údaje (být si o jejich hodnotách mohu myslet své) těžko kontrolovatelnou neurčitou obecnou povinností není dle mého názoru krok správným směrem.

Novým textem byly vytěžené materiály zúženy na ty, které vzniknou při „stavební činnosti“. Nevím, zda měl zákonodárce při této formulaci na mysli ty činnosti, které se regulují stavebním zákonem, tedy ty, které vyžadují stavební povolení či alespoň ohlášení. Nejsem odborník na stavební předpisy, ale nemohu vyloučit, že podnikatelskému subjektu mohou vzniknout vytěžené materiály i při jiné činnosti, než je stavební. Pokud tvůrce textu chtěl, aby se tyto „jiné materiály“ z režimu zákony vyřadit nemohly, potom nechápu důvod, pokud je to jen „vylepšení textu“, tak si nemyslím, že by se to příliš povedlo – jak vidno, v předchozích verzích toto omezení nebylo.

Současně s touto změnou byly do § 3 zákona nově zahrnuty odstavce (5) a (6). Odstavec (5) pro případy, kdy při výrobě vzniká vedlejší produkt, který je možno při splnění 4 podmínek považovat za obecný materiál opět mimo režim odpadů. A odstavec (6), který stanovuje podmínky, za kterých je odpad ve smyslu zákona možno z tohoto režimu vyřadit. Oba odstavce jsou dle mého názoru potřebné a jejich zařazením nastala významná pozitivní změna, neboť byly do zákona zařazeny takové možnosti, jak mnohé komodity, které objektivně nejsou pro ochranu životního prostředí nebezpečné, vyjmout z režimu odpadů a tím ušetřit podnikateli i úřadu zbytečnou administrativní povinnost. Tento pozitivní posun, po kterém bylo odbornou veřejností voláno již několik let, však není podle mých zkušeností pozitivně přijímán

dozorovými orgány, které v užívání výše uvedených nových ustanovení vidí nekalou možnost, jak se vyhnout zákonným povinnostem. O několika případech jsem před pár měsíci na tomto místě psal. Zde proto jen obecnou poznámku – zneužít se dá logicky všechno, ale zavedení druhotných surovin, ke kterému doplněním nových odstavců de facto došlo (byť nic takového v definiční části zákona uvedeno nemáme), je rozumné rozvolnění někdy až rigidních odpadových předpisů.

Vratme se však k naší zemi a k současnému stavu práva v této oblasti.

Pokud tedy jako stavebník vytěžíte přírodní materiál, použijete ho na místě stavby v přirozeném stavu a nějak usoudíte, že je „čistý“, potom použijete ustanovení § 2, odstavec (1), písmeno j), materiál ve smyslu zákona nijak neevidujete a zacházíte s ním jako s obecnou stavební hmotou.

Pokud některou z podmínek nesplníte, odhaduji, že to bude nejpravděpodobněji místo užití, potom je třeba postupovat jinak. Psal jsem již v několika předchozích článcích, že „výrobou“ ve smyslu ustanovení § 3, odstavce (5) je každá úmyslná lidská (tedy i podnikatelská) činnost, která slouží ke zhotovení (vyrobení) nějaké věci. Výrobou je tedy bezesporu i činnost stavební včetně výkopových a zemních prací. Pokud je chtěným výrobkem podsklepený dům nebo kanalizační stoka, potom musím část materiálu vytěžit, abych měl kam postavit sklepy nebo položit kanalizační trouby. Vytěžený materiál je nechtěný důsledek této činnosti, jak se říká v prvním odstavci odstavce (5) není „prvotním cílem“, a je proto při splnění podmínek a) – d) „vedlejším produktem“. A protože vedlejší produkt, jak říká zákon tamtéž, se „nestává odpadem“, potom je způsob zacházení s tímto materiálem identický jako podle výše uvedeného ustanovení § 2. Jde tedy opět o obecný stavební materiál bez jakékoli vazby na odpadový zákon. Porovnáte-li podmínky a) – d) s podmínkami z § 2, tak zjistíte, že jsou si dosti podobné. Na případný dotaz, zda nejde tedy v zákoně o dvě ustanovení o tomtéž, platící vedle sebe (tedy tak trochu zbytečně) bych odpověděl, že se mi to tak jeví. Vám to však při praktické aplikaci vadit nemusí.

Může se ovšem stát, že se vytěžený materiál z jakéhokoli důvodu dostane do režimu odpadů. Je tedy například řádně

evidován a při jeho převážení na jiné místo jsou splněny všechny náležitosti související s přepravou, případně předávání jiné oprávněné osobě. A chcete-li s ním nadále pracovat jako s obecným výrobkem, potom je k dispozici ustanovení § 3 odstavce (6), které opět stanoví podmínky, za kterých je možno tento materiál z režimu odpadů vyjmout. Podmínky jsou velmi podobné podmínkám pro vznik vedlejšího produktu a jsou dle mého názoru logické a splnitelné.

Diskutabilní je pochopitelně druhá část podmínky d) (u odstavců 5 i 6), totiž absence nepříznivých účinků na životní prostředí, jež je podána jen v obecné rovině. Může se totiž stát, že „nepřející“ dozorový orgán bude chtít splnění této podmínky prokázat od vlastníka výkopového materiálu. Jsem toho názoru, že důkazní břemeno je na dozorovém orgánu a pokud má důvodné pochybnosti o nezávadnosti takového materiálu, potom má možnosti, jak se o tom vlastní aktivitou přesvědčit. Tím nechci říci, že v případě rozumného přístupu by měl vlastník „hromady hlíny“ apriori odmítat spolupráci při takovém zkoumání, ale jeho povinností to podle mne není.

Závěrem ještě upozorním na dva další odstavce toho § 3.

V odstavci (8) je uvedeno, že MŽP společně s MPO může vyhláškou stanovit upřesňující kritéria pro použití ustanovení odstavců (5) a (6). Pokud vím,

tak takový předpis ještě nevznikl a jsem tomu velmi rád, neboť si taková „kritéria“, vedoucí ke zlepšení a nikoli jen dalšímu zkomplikování systému, dovedu jen obtížně představit.

Nebezpečně rafinovaný je odstavec (7), kterým se podle mého názoru pokusil zákonodárce omezit možnosti pro využití odstavců (5) a (6) tím, že stanovil povinnost plnit další kritéria, jsou-li stanovena. Je velmi nesystémový a podle mého názoru na hraně zákonnosti, protože zavádí pro komodity, které nikdy nebyly v režimu odpadů (odstavec 5) nebo v něm již nejsou (odstavec 6) povinnosti podle zákona o odpadech. S trochou nadsázky mně to připomíná situaci, kdy revizor pražské MHD mne kontroluje ještě na chodníku jen proto, že mne viděl, jak jsem jel metrem. Tento odstavec však nikdy napaden nebyl, je součástí odpadových předpisů a mohl by znamenat při jeho opomenutí nepříjemnou komplikaci.

Odpověď:

Můj názor je uveden dosti obsáhle v textu včetně návodu, jak postupovat. Vychází zcela důsledně ze zákona, což pochopitelně vůbec neznamená, že konkrétní dozoroví úředníci budou mít názor stejný.

Ing. Michael Barchánek
Soudní znalec v oblasti odpadů
barchosi@volny.cz

OBALOVÝ KONGRES a soutěž OBAL ROKU 2012

OBALOVÝ INSTITUT SYBA organizuje dne 28. listopadu v hotelu Aquapalace Hotel Prague v Čestlicích již **6. ročník českého a slovenského obalového kongresu** (www.obalovykongres.eu). Letošním hlavním tématem bude balení nápojů.

Na kongres na stejném místě bezprostředně navazuje **OBALOVÝ GALAVEČER**, na který jsou všichni účastníci kongresu srdečně zváni. Na něm budou vyhlášeny výsledky tradiční národní soutěže **OBAL ROKU**, jejímž cílem je ocenit a vyzdvihnout nejlepší myšlenky, inovace a technologie v oblasti balení, které se na českém i zahraničním trhu objevují. Letošní ročník přinesl několik novinek, které vzešly z podnětů a zpětné vazby od přihlašovatelů loňského ročníku.

První novinkou je úprava soutěžních kategorií v souladu s celosvětovým trendem. Obdobně jako v celosvětové soutěži WorldStar for Packaging jsou přihlášená obalová řešení členěna dle oblasti použití do 8 kategorií: Potravin; Nápoje; Kosmetika; Farmaceutické produkty; Čistící a prací prostředky; Elektronika a spotřebiče; Automotive; Ostatní.

Další novinkou soutěže je posílení role obalového designu a rozšíření soutěže o ocenění za obalový design roku **DESIGN TOUCH 2012**.

Tisková zpráva s výsledky soutěže a přehled oceněných exponátů je k dispozici na www.obalroku.cz.

Z tiskových podkladů Obalového institutu SYBA připravil (op)

Co vypadlo z popelnice

„V pátek 11. května získalo darem Severočeské muzeum v Liberci kovovou popelnici. Ptáte se, jestli se muzejníci nezbláznili nebo už nemají ani na nádobu na odpadky? Ani jedno, ani druhé. Uvedená popelnice je totiž stará asi 80 let, stojí stále na stejném místě, zarostlá v živém plotě – a je plná!“

<http://www.muzeumlb.cz>

„Dva notebooky odcizil o víkendu neznámý zloděj z přízemního bytu v Příbrami IV. Do bytu se zloděj podle policie dostal tak, že si k otevřenému oknu v přízemí přistavil popelnici. Škoda je 5000 korun.“

<http://pribramsky.denik.cz>

To musely být ale „našlapané“ notebooky!

Tady svoz asi kapánek zaspal.

„SVOZOVÝ DEN – ÚTERÝ ráno. Kdo na netříděný odpad používáte černé pytle, připravte je k přístupovým komunikacím raději už v pondělí večer.“

Instrukce ke svozu odpadu, Liptál

Ve tmě budou pěkně svítit.

„Množství směsného komunálního odpadu kleslo v obci Březí (první, kde jej zavádíme) z 80 tun za čtvrtletí na 44 tun za čtvrtletí.“

Ing. Tomáš Hlavenka,
jednatel společnosti STKO,
s. r. o.

O kolik se snížil počet obyvatel?

„S černými skládkami máme opravdu velké problémy. Jsou to většinou pytle plné odpadků, které někde někdo pohodí. Nemyslím si, že by to byli místní.“

Ilona Mikešová,
starostka Ktiše

Že by UFOni?

„Čistička je živý organismus. Je to mikrobiologie. Když do toho kápnete benzín, ropnou látku, chlor, čističku tím zahubíte. A čím menší je, tím citlivější.“

Pavel Mikulášek,
výrobně-technický náměstek
ředitele divize,
Vodárenská akciová
společnost, a. s.

Jistě, hlavně žádnou špínu do čističky!

„Z průzkumů, které máme, asi osmdesát procent lidí chce třídit odpady a nějakým způsobem je třídit.“

„Například ve Švýcarsku je běžné, že téměř každá obec vyprodukovaný odpad energeticky dále zpracovává.“

Marta Machková,
úřad ministra
životního prostředí
Tomáše Chalupy

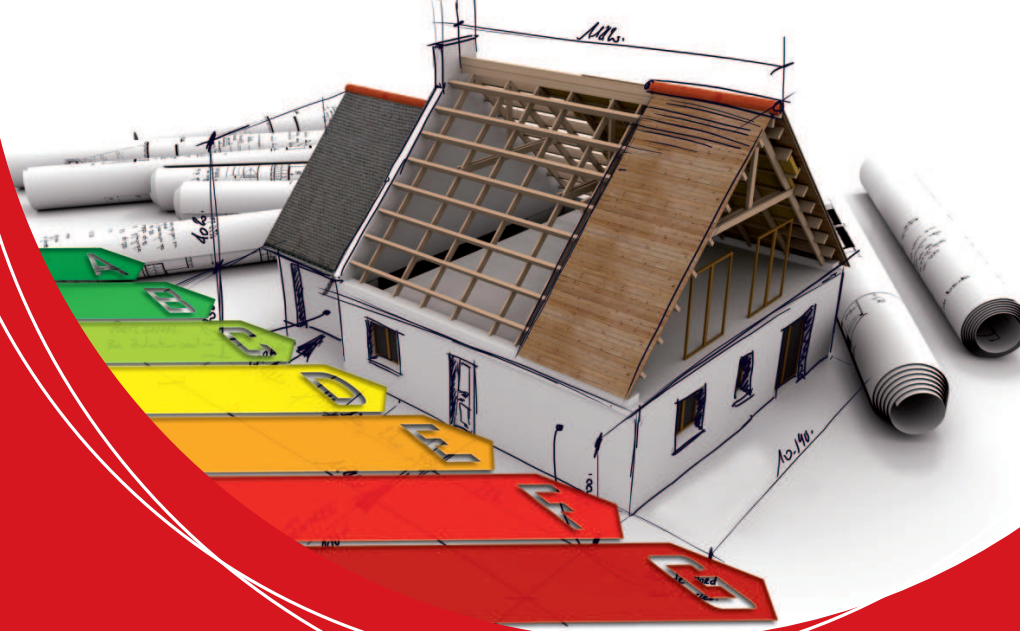
A u nás je zase běžné, že to téměř žádná obec nedělá.

„Když někam chcete uložit odpad, tak za to musíte ještě platit, v momentě, kdy z toho odpadu uděláte výrobek, tak vám v zásadě stačí, když vám někdo třeba zaplatí korunu za tunu, přestože to je směšná částka, ale ušetříte už jenom na tom, že nemusíte platit za uložení toho odpadu.“

Jindřich Petrlík,
ekolog

Celou kačku? No pokud se to vyrobí samo, proč ne.

Odpadové fórum komentuje
pozoruhodné výroky...
Jen v dobrém!!!

FOR[®] ARCH

23. MEZINÁRODNÍ STAVEBNÍ VELETRH

Hlavní téma veletrhu:

NÍZKOENERGETICKÉ STAVĚNÍ

zlevněné
vstupné

Souběžně probíhající veletrh:

FOR WASTE

7. MEZINÁRODNÍ VELETRH NAKLÁDÁNÍ S ODPADY,
RECYKLACE, PRŮMYSLOVÉ A KOMUNÁLNÍ EKOLOGIE

SPOLEČNĚ V PODZIMNÍM TERMÍNU.

P V A
EXPO PRAHA

www.forarch.cz

18. – 22. 9. 2012

FACHMONATSZEITSCHRIFT FÜR ABFÄLLE
UND SEKUNDÄRROHSTOFFE

Abfallforum

POLEMIK

Unternehmerische Sozialverant-
wortung von Abfallfirmen 4

INTERVIEW

Angst vor dem Zileband 6

REPORTAGE

Verbinden Sie unsere Erzeugnisse
nicht mit PET! 9

THEMA DES MONATS

Abfallvermeidung

Das Ministerium weiß nicht
Bescheid, gemeinnützliche Organi-
sationen schon! 10

Zum Kommunalabfallvermei-
dungsplan 10

Vorbereitung des Abfallvermei-
dungsprogramms in der
Slowakei 12

CERREC-Projekt: Alte Sachen,
neue Verwendung, tolle
Zukunft 14

EU zur Wiederverwendung 15

B+B - Belgien und Britannien:
Beispiele, dass Wiederverwendung
erfolgreich funktionieren kann ... 16

STOPP der Lebensmittelvergeu-
dung. Was sind Lebensmittelban-
ken und wie sie funktionieren 18

Vermeidung der Lebensmittelver-
geudung hilft den Bedürftigen 20

Daten an Lebensmittelver-
packungen 20

Menge von verschenkten Lebens-
mitteln wächst an 21

Wissen Sie nicht, was mit dem
Textilabfall in Ihrer Gemeinde
anzufangen? 22

Textil viermal, jedes Mal
anders 23

Verwendung und Überarbeiten des
Alttextils – aus einem Leserbrief ...24

Wiederverwendung von zurück
genommenen Elektroaltgeräten.
Ergebnisse der praktischen Realisi-
erbarkeitsuntersuchung 25

LEITUNG
Bewertung von Umweltschaden-
risiken 26

Haben Sie schon die Bewertung
von Umweltschadenrisiken
erarbeitet? 27

Damit der Umweltschaden weder
finanziellen noch psychologischen
Schaden verursacht 28

UNTER DER LUPPE EINES
SACHVERSTÄNDIGEN
Abgebaute Erden 30

SERVICE
Abfall – ein sehr relativer
Begriff 29

VERPACKUNGSKONGRESS
und Wettbewerb VERPACKUNG
DES JAHRES 2012 31

SPECIALISED MONTHLY JOURNAL ON WASTES AND
SECONDARY MATERIALS

Waste Management Forum

POLEMICS

Social responsibility of waste
management companies 4

INTERVIEW

Fear of finish tape 6

REPORTAGE

Do not relate our products to the
PET bottles! 9

TOPIC OF THE MONTH

Prevention of Waste produktion
Ministry is helpless, non-profit
organizations not! 10

On the plan of prevention of
municipal waste production 10

Preparation of a programme of
the waste production prevention
in the Slovak Republic 12

The CERREC project: Old things,
new use, splendid future 14

EU on the reuse 15

B+B: Belgium and Great Britain
– examples of how successfully
the reuse can work 16

STOP to food wasting. Food banks:
what are they and how do they
work 18

Prevention of food wasting will
help the needy 20

Expiration date on food
packaging 20

Amounts of distributed food
increase 21

Are you helpless with textile
waste in your municipality? 22

Textile: four different
approaches 23

A reader's letter to the editor:
Use and reprocessing of disposed
textile 24

Reuse of electric appliances
taken-back. Results of exploration
of practical feasibility 25

MANAGEMENT
Assessment of risk of environmen-
tal damage 26

Have you already elaborated the
assessment of risk of environmen-
tal damage? 27

How to prevent an environmental
damage to cause also financial
and psychic harm 28

LEGAL EXPERT'S DETAILED
VIEW
Mined soil 30

SERVICE
Waste: a very relative term 29

CONGRESS ON PACKAGING
and a competition PACKAGE OF
THE YEAR 2012 31

Czech

**Volba jistoty.
Více hodnoty.**

**Seminář: Hodnocení rizik
ekologické újmy pro agro-
potravinářský sektor**

- Zákon o ekologické újmě, NV o hodnocení rizik ekologické újmy
- Povinnosti pro provozovatele vybraných činností
- Způsob hodnocení rizik ekologické újmy
- Finanční zajištění dle zákona o ekologické újmě
- Dozor nad plněním povinností

Termín a místo konání:

20.9.2012, Mendelova univerzita, Brno

Pořádá TÜV SÜD Czech ve spolupráci s Ústavem zemědělské,
potravinářské a environmentální techniky a Poradenským centrem
Mendelovy univerzity v Brně

Informace a přihlášky:

e-mail: ivana.kroupova@tuv-sud.cz

tel: 239 046 817

TÜV SÜD Czech s.r.o.
Novodvorská 994, Praha 4
Telefon 844 888 783
info@tuv-sud.cz
www.tuv-sud.cz

TÜV®

REDOX

LUČENEC

TANA

Partner Jakuba Kornfeila
– Tým REDOX ONGETTA MOTO GP

From Waste to Value

Kompaktory TANA – dokonalá hutní síla

- Provozní hmotnost 26 – 52 t
- Dva robustní hutní válce v pracovní šíři stroje zhutní aktivní plochu s odpadem podstatně rychleji než jakákoliv čtyřkolová verze kompaktoru
- Velký počet mohutných hutních zubů s přidanými hutními polygony a účinnými škrabáky efektivně drtí, promíchává a hutní tuhý komunální odpad
- Při prvním přejezdu TANA rozhrne odpad do hutněné vrstvy a hutní válce vtáhnou všechny heterogenní odpad pod sebe. Druhý přejezd drtí a dokonale hutní odpad. Při třetím přejezdu vysoké zuby a hutní polygony spojí nově hutněnou vrstvu s již zhutněným povrchem
- Přejezdy hutních válců zanechávají rovný, zhutněný povrch skládky bez vytváření kolejí a následného zapadávání další techniky
- Systém vzdálené kontroly TANA ProTrak pomáhá dosahovat vysoké efektivity při úspoře provozních nákladů, snižování poruchovosti a prodloužení životnosti stroje

REDOX s. r. o. A. S. Jegorova 2, 984 01 Lučenec, Tel.: **047 4512723, 4512724**

Tel./fax: **047 4334006**, Mobil: **0907 346784**, E-mail: **redox@redox.sk**

Kontakt v ČR: Ing. Jiří Böhm, Mobil: **+420 724 869 101**, E-mail: **boehm@redox.sk**

www.redox.sk

POLYURETANOVÝ SORBENT

Název sorbentu	PUR HELP
Typ sorbentu	Polyuretanový sorbent
Objem	60 litrů
Protokoly o zkouškách č.	č. j. 462100918 testováno dle Normy ASTM F 726-06 PR1208260 testováno dle vyhlášky č. 376/2001 Sb. ve znění vyhlášky 502/2004 Sb. Dále pravidelně testováno dle vyhlášky 279/2009 Sb.
Výrobce	Praktik system s.r.o.
Dodavatel	Sorbent je vyroben ze zpětně odebraných chladniček v systému ELEKTROWIN a.s.
Použití	Na odstranění rozlitých olejů, nafty, brzdové kapaliny, chladících emulzí, ředidel a dalších ropných produktů z pevných ploch. Úplný posyp znečištěného místa, ponechat 5 minut nasáknout, prohrábnout. Odstranit zametením, nebo vysátím. Dle míry znečištění postup opakovat.
Pokyn pro odstraňování	Po použití se sorbent stává nebezpečným odpadem katalogové číslo odpadu 15 02 02 a je nutné ho odstraňovat v souladu se zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech v platném znění.
Abs. schopnost	Benzin 95 Natural 11,2 l/kg Nafta 18 l/kg Střední olej 25,1 l/kg
Pokyny BOZP	Zachovávejte běžné zásady osobní hygieny a bezpečnosti práce. Při práci nejzte a nepijte. Při práci v uzavřených prostorách chraňte oči ochrannými brýlemi a dýchací ústrojí respirátorem nebo ochrannou rouškou. Používejte ochranné rukavice. Po skončení práce ruce omyjte a kůži ošetřete reparačním krémem.
Podmínky skladování	Skladujte v suchých skladech. Uchovávejte mimo dosah dětí.

